

ERDÉLYI LAJKA

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 200, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P., fél évre 25 P., negyedévre 13 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Tatarescu miniszterelnök kihallgatáson volt az uralkodónál

Nyilatkozott a sajtónak, hogy nincs semmi vihar a láthatáron. Nem lesz semmiféle kormányátalakítás

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnök péntek délután fél kettőkor elutazott Bucurestiből, hogy Sinaian a királynál kihallgatáson jelentkezék. Miniszteri külökoosiját az erdélyi Rapidhoz csatolták és háromnegyed négykor Vlahide miniszterelnökségi vezértitkárnak, kabinetfőnökeinek és Iasiuici tábornoknak a társaságában megérkezett Sinaiba.

Az állomáson az eléje siető ujságírók kérdéseire ezt válaszolta Tatarescu:

— Nincs semmi a láthatáron, semmi szenzáció, semmi vihar. En csak egy dolgozó országot látok.

A miniszterelnök az állomásról azonnal a királyi kastélyba hajtatott, ahol az uralkodó mingyárt fogadta. A kihallgatás több, mint egy órát tartott s kijövet a miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette a sajtónak:

— Szolgálati kihallgatáson voltam Öfelségénél, a királynál s jelentést tettem Öfelségé-

nek az utolsó hét eseményeiről. Sem több, sem kevesebb nem történt.

A helpolitikai helyzetről a következőket mondotta a miniszterelnök:

— Az utolsó események, amelyek tulzottan foglalkoztatták a közvéleményt, csak egyszerű incidensek a kormány életében. A kormány programja keretén belül fokozódó erővel folytatja tevékenységét.

Midőn a kormány átalakításáról kérdezték meg az ujságírók, Tatarescu így felelt:

— Nem lesz semmiféle kormányátalakítás.

A miniszterelnök délután 6 órakor távozott Sinaiból. A fővárosban Inculet belügyminiszter és Franasovici közlekedésügyi miniszter fogadta az állomáson, ahonnan egyenesen Franasovici lakására hajtatott s itt a kormány több tagjával a késő éjjeli óráig tanácskozott.

Uj nevelési rendszer a kalandorhajlam megszüntetésére

Általában úgy tudják, hogy Tatarescu föltétlenül szükségesnek látja a tekintély elvének megerősítését úgy a kormányban, mint a közigazgatásban és az állam egész közéletében s ezért a kormány számos igen szigorú intézkedést szándékszik fogantatni.

— Lehetetlen dolog, — mondotta Tatarescu közvetlen munkatársainak, — hogy minden kalandor, minden naiv és minden gyermek forradalmi mozgalmat indítson s azt képzelve, hogy irányzatot tud teremteni a tömegekben, vagy hirtelen politikai fordulatot tud előidézni. Komoy időket élünk ma. Mindenkinék a maga dolgai után kell néznie.

Tatarescu meg van győződve arról, hogy a lelki kinövéseket sikerül majd végérvényesen lenyesni a legközelebbi kormányintézkedésekkel. Különösen a belügy- és hadügyminiszter-

riumot érintő újításokról van szó, de a kormány át akarja alakítani a középiskolák és egyetemek egész fegyelmi rendszerét, olyan formán, hogy a középiskolai tanulók és az egyetemi hallgatók a legszigorubbán kirekesztessenek minden politikai mozgalomból és tevékenységből.

Törvényjavaslat készül az ifjak előzetes katonai kiképzéséről, úgy a középiskolákban, mint az egyetemeken s ezzel ezekben a tanintézetekben a katonai fegyelem szigorát vezetik be. A diákokat kötelezik majd, hogy nyilatkozatot irjanak alá, amely szerint minden politikai mozgalomtól távol tartják magukat s aki ezt a nyilatkozatot vonakodik aláírni, az nem lehet közép- vagy főiskolai növendék.

Ma, szombat délelőtt egyébként minisztertanácsot tartanak.

Német válasz az angoloknak a hadügyi költségvetésről

Suvich olasz külügyi államtitkár Londonban. A fegyverkezési és közép-európai kérdés újabb fejleményei

(London). A fegyverkezések korlátozásáról szóló új angol javaslat sikere érdekében az angol kormány szükségesnek tartotta, hogy a német kormánytól a német birodalom hadügyi költségvetésének bizonyos tultengése miatt érdeklődjenek. Erre a tultengésre — mint annak idején jelentettük — egy parlamenti interpelláció hivta fel az angol kormány figyelmét.

Az angol kormány kérdésére a német kormány azonnal válaszolt, s a 222 millió-márkás hadügyi költségvetésről részletekre menő kimutatást közölt. E kimutatással egyuttal bizonyítani kívánja, hogy a német kormány egy-

általán nem lépte tul azt a fegyverkezési határt, amit a versaillesi békeszerződés Németországnak megengedett.

Londonból jelentik: Suvich olasz külügyi államtitkár — a Press Association értesülése szerint — április 15-én, vasárnap érkezik Londonba. Itt csütörtökig marad és a különböző európai kérdésekről, a leszerelésről és a közép-európai ujjaépítésről fog tanácskozást folytatni MacDonald miniszterelnökkel és Sir John Simon külügyminiszterrel.

Rómából jelentik: Starhemberg herceg a közeljövőben Rómaiba utazik.

Politikamentesség a közigazgatásban

Irtó: Paál Árpád

A közigazgatás a helyi élet szolgálatát jelent az ország minden helyén, minden kis vagy nagy falujában, minden kis vagy nagy városában. Ettől a ténykedési folyamattól valahogy úgy elválik az országos kormányzat, mintha a levegőgö kupolája a föld hegyeitől és síkjaitól. Az országos kormányzat összefoglal, messzi távlatokból nézi a dolgokat, s a nagy irányokat adja és az országot mintegy kifelé látja el körvonalakkal. Befelé, az élet mindennapiságát, a munka folytonosságát a helyi körök állandó tevékenysége adja. Hogy ez a helyi tevékenység a szomszédos helyi köröket, vagy a messzebb vonalakat ne zavarja, arra is gondnak kell lennie, s ez a gond szintén országos szempontok alá tartozik. Így jut a mindenkori kormányzat, ebből az érdekből a helyi ügyek intézése fölötti felügyelet hatáskörébe.

De a kormányzat nem válhatik maga közigazgatássá. Az intézések, a helyi ügyekben való célszerű és folytonos megoldások dolga a helyi életkörökre, azok alanyaira, azok dolgozóira, azok társadalomvezetőire tartozik. A helyi kenyérkereseti lehetőségek és ezekben való tevékenységek egymás melletti rendje, s egymással való kölcsönössége mintegy az életviszonyok belső természetességével alakítja ki magát. Persze emberi mohóságok és gyarlóságok is bőven vannak, amelyek ezt a természetes kialakulást megakasztják, vagy a gyöngébbeknél, a szegényebbeknél elnyomják. Ennek a kijavítására, vagy éppen megelőzésére erkölcs kell, vagyis az ősök lelkéből örökölt jó szokásoknak, céltudatosságoknak a ható ereje. A helyi életnek ez a helyi erkölcs a legfőbb mozgató eleme. Így a közigazgatás is csak akkor jó, ha ezzel a lelki elemmel van telítve, amely a szülőföld szeretetéből, az otthonkultusz ápolásából hozza ki nemcsak a munkaképességeket, de magasba törő lendületeket is.

Most történik éppen, hogy a kormány új közigazgatási rendszerbe csoportosítja át az országot. Uj törvényt is hozott erről, s új választásokkal mozgatja meg a helyi társadalmakat. Ezek az új választások arra volnaik hivatva, hogy a közigazgatásba a helyi erők bevonuljanak, s megadják a közigazgatásnak a helyi élethez való alkalmazkodás képességeit. És milyen helyi erőknek kellene bevonulniok? Bizonyára azoknak, amelyek a helyi jó szokásoknak, a helyi erkölcsöknek legjobb és leg-tudatosabb átöröklői. Csak azok tudnák a helyi életbe a múltból nővő szervességet belevinni, s így a helyi tevékenységben a jó rendet, az alkotások folytonosságát és egymásból növést biztosítani.

Ennek a természetes életvonalnak a megtartását, s az ilyen irányban való fejlődési menetet roppant nehézé teszi az, hogy a magasabb politika szempontjai minduntalan ráterhelődnek a helyi életre. A mindenkori kormányzatoknak is van országos politikája, s ehhez képest országos hadállása. viszont a kormányzati törekvő ellenzéknek is van ilyen felkészültsége. Az országos politika eszméi

Prof. dr. Péter-féle Epekő tea. Bebizonyított tény, hogy az emberiség tíz százaléka epekőben szenved. Ezen kínzó és fájdalmas betegség gyógyítása sok akadályba ütközött és mindenki kellemes meglepéssel tapasztalta a **Prof. dr. Péter-féle epekő elleni tea** meglepő hatását, amely görcsös fájdalmaitól megszabadította. Az epekőben szenvedők igyanak naponta 1 csésze teát, lefekvés előtt vagy a délutáni órákban. Egy eredeti kuradoboz ára 122 lei, amely körülbelül négyheti tartamra elegendő. Egy próbacsomag 44 lei. A **Prof. dr. Péter-féle epekő elleni tea** minden gyógyszertárban és drogériában kapható. Postai szétküldés „CSILLAG” gyógyszertár Braşov, Str. Lungă 5.

innen is, túlról is átkeresztelik a helyzetet, s a közigazgatás területét is lefoglalni akarják egymás elől.

Holott csak a kormányzásért volna szabad versengeniük. A kormányzás pedig — amint mondtuk — nem válhatik közigazgatássá. Mihelyt azzá válik, mingyárt kilóditja a helyi erőket, a helyi szokásokat, a helyi erkölcsöket a maguk természetes helyéről. És minden ilyen kilóditás csak zavart okozhat, s a helyi élet hasznos tevékenységének a megakasztását. Mert hiszen lehet valaki országos vonatkozásban akár milyen nagy politikus, mégis csak a saját szülőföldjén vagy állandó otthonhelyén érthet a helyi ügyekhez. És ha mégis más helyen is bele akar szólni a dolgokba, az a beleszólása mindenestre kevesebb értékű lesz, mint egy ottani embernek a maga otthonhelyéért való buzgósa és bölcsesége.

A kormányelnök úgy szeretné keresztülvinni a közigazgatási választásokat, hogy azokra az országos pártpolitikai hadállások ne terhelődjenek rá. Hogy politikamentesek legyenek, s a helyi gazdasági szükségletek ellátására irányulók.

A politikamentességnek ezt a kívánalmát a fentiek szerint csak legmelegebben helyeselni tudók. Azonban csakugyan, igazán, egész mélységéig meg kellene valósítani ezt a politikamentességet. Mert a mai körülmények között bizony megdöbbentő a legnagyobb ellenzéki pártnak az a válasza, hogy a kormány a politikamentesség leple alatt csak sima módszert alkalmaz, s így akarja a maga embereivel megtelíteni közigazgatást. Szóval: a politikamentesség jelszava is csak politika.

Elég baj, ha így kiferdülnek az elvileg helyes szándékok a megvalósulás útján.

Mi úgy látjuk a helyzetet, hogy a pártpolitikának a közigazgatásra való ráfekvése nem is szűnik meg a pártok közötti istenbékével. Még ennek az istenbékének a létrehozatala is csak ábránd lehet, mert hiszen saját maguk létét adnak föl a pártok az ilyen egymásba-olvadásal. De ha minden rendes föltevés ellenére sikerülne is a pártok közössége, mégis csak más formában ezeknek a pártoknak az élete lüktetne a közigazgatásban, s nem maga a helyi élet. És ezek a pártok mégis csak a maguk országos szempontjait birkóztatnák egymással, az egymás pártarányainak a megtartására féltékenykednének, s nem a helyi közélet erkölcsi és megszokásai szerint vezetnének magukat.

A politikamentes közigazgatásnak egyetlen útja-módja: a helyi közigazgatás önállósítása, a helyi hatásköröknek az országos kormányzat tevékenységétől való függetlenítése. Az országos kormányzat — amint fentebb mondtuk — csak felügyelhet a helyi tevékenységre, de azt nem helyettesítheti. Minden ilyen helyettesítő belenyulás csak zavart okozhat, s csak a nagy politikát hozhatja be a kis körökbe. Persze, hogy a kis köröket az a nagy politika csak szétvelheti.

Igen; a politikamentes közigazgatásnak egyetlen útja-módja: a helyi önkormányzatok rendszere. Az, amelyik nem változik minden kormányváltással, hanem csak akkor ujul meg, amikor a helyi társadalom életében új nemzedék lép az érdemes régiek helyébe.

Szeplőt, májfoltot két hét alatt elmulaszt, észrevétlenül hámlaszt a

Floreal 2-es számú krém!

1 tégloly ára 40 lei.

Vezérképviselő: DROGÉRIA „CENTRALA”, Oradea. Telefon 6-56.

Csomagoljunk célszerűen . . .

Néhány hasznos útmutatás az Erdélyi Lapok olaszországi utasai számára

Olaszországi utunk terminusa rohamosan közeledik, azért szükségesnek látjuk néhány útmutatással megkönnyíteni az azon résztvevők csomagolási gondját.

Mindennél fontosabb, hogy *lehetőleg a legkevesebb* poggyással induljunk utnak. Egy nagyobb bőröndön kívül mindenki hozzon magával egy kisebb kiegészítőt is, mert Firenzében és Velencében nem viszik magunkkal a nagy poggyászt, hanem az bent marad a mi külön kocsijainkban, amelyet a fasiszta vasutársaság fog őrizni. A kicsi kiegészítőben egy napra szóló holmit viszünk magunkkal.

Cipőt lehetőleg két párat, harisnyát 6—8 párat, fehérneműt 3—4 darabot csomagoljunk mindenből. Felsőruhát kettőt-hármat, köztük egy hosszúujjú, magasnyaku fekete ruhát is, amelyre a pápai kihallgatás alkalmával lesz szükség. Fekete selyem, vagy csipkesálát is vigyünk magunkkal és az utikabátón kívül kötött kabátot is, mert a képtárak, múzeumok hívősek. Zsebkendőből legalább egy tucatot pakoljunk, kesztyűt pedig szintén legalább két párat, mert útközben könnyen elszakad és bepiszkolódik. A *varrófelszerelést* senki se hagyja otthon, úgyszintén aspirin, vaselin, vatta, angol tapasz se hiányozzék az utitáskából. Pohár, zsebkés, gyomorerősítő, egy üres fűzet és ceruza szintén nélkülözhetetlenek. A fog- és hajkefe, ruhakefe, fogkrém stb. megemlítése fölösleges, hiszen azokat akkor is magunkkal viszük, ha csak a szomszédfaluj utazunk. Egy jó teveszór takaró, meg egy utipárna szintén nélkülözhetetlenek a hosszú utazásoknál.

A férfiak ugyanígy csomagolhatnak, azzal a különbséggel, hogy a rajtuk levő utiruhájukon kívül elég, ha egy fekete vagy egészen sötét ruhát hoznak magukkal. Fényképező gé-

pet is hozzon magával, aki csak teheti, de *be kell iratni az utlevélbe a gép márkáját is*, — hogy elkerüljük a vámhatóságokkal való kellemetlenségeket. *Pénzt szigorúan csakis a megengedett mennyiséget hozzon mindenki.* Okos és célszerű dolog, ha megelőzőleg egy kis előtanumányt is végezzünk Olaszországról, főképpen a programunkon szereplő városokról, mert sok és értékes örömet szerezhetünk magunknak azzal, hogy az elméletileg már ismerős utcákkal, épületekkel találkozunk. Erre a célra melegen ajánlunk két könyvet: az egyik Dsida Jenő: *Magyar karaván Itálián keresztül* (50 lei), a másik Megyeri Ella: *Római notesz* (80 lei). Mindkettő megrendelhető az *Erdélyi Lapok*-nál.

Végül pedig a legfontosabb, hogy sok jókedvet, egymásiránti figyelmet, türelmet, keresztény finomságot és a rendezőség iránt a legteljesebb bizalmat vigyük magunkkal, hogy ezáltal az utazás minden percét magunknak is, másoknak is, kellemessé tegyük. A túlzott érzékenységet, rosszkedvet, kényeskedést, elégedetlenséget mindenki hagyja otthon, mert ezek azok az apró tövisek, amelyek halálra sértenek minden tisztá örömet. Szereljük fel bőszesen magunkat vidámsággal, jóindulattal és azzal a teljes lélekből való őszinte gyönyörködni tudással, amely a sirig felejthetetlen drága emlékké fogja változtatni ezt a napsugaras Itáliában eltöltött tíz napot.

Egyébként jelentkezőket korlátolt létszámban még elfogadunk, de már csak igen kevés hely áll rendelkezésre. *Távirati jelentkezés ajánlatos.*

* **Olvasóink b. figyelmét** e helyen is felhívjuk, az országzerte ismert Heinrich Franch Schöne S. A. R. Bucureşti—Braşov cég hirdetésére.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

Központi igazgatóság: WIEN

Alapított 1882. évben.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztr. schilling

Engedélyezve Romániában 1929. január 14-én. Bejegyezve a Bukaresti Kereskedelmi és Iparkamaránál 689—Soc. 1931. sz. alatt.

Romániai igazgatóság: Bucureşti, Piaţa C. A. Rosetti 4
Erdélyrészi „ Cluj, str. N. Iorga 16.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás.

A legjobb ajándék a

PHÖNIX-KÖTVÉNY

Mert ezzel

gondoskodik saját magáról, feleségéről és gyermekeiről, pénzét a legnagyobb biztonsággal, gyümölcsözőtően helyezi el és a jövő gondjaitól megszabadult munkáerejét jobban használhatja.

Szovjet-Oroszország meghívást vár a Népszövetségtől

A kisanant nem tárgyalt a diplomáciai elismertetésről. Barátsági szerződés a lengyelek és oroszok között?

(Genf.) Szovjetország a Népszövetségbe való belépésének újabb feltételeit közölte. Eszerint nem kívánja azt, hogy a Népszövetség minden tagállama őt diplomáciailag elismerje. (Ezt a feltételszabást tegnap jelentették.) Ellenben megelégszik azzal, ha a vezető nagyhatalmak meghívást intéznek hozzá, hogy a Népszövetségbe lépjen.

(Párizs.) A Havas-iroda cáfolja azt a hírt, hogy a kisanant Genfben a dán, holland és svájci megbízottakkal a szovjet elismerése felől tárgyalt volna. A kisanant körében megállapítják, hogy a szovjettel kötött megnevezési egyezmény aláírása óta a szovjet elismerése nem került szóba. Ha a közeljövőben — amint az valószínűnek látszik — sor kerül a diplomáciai viszony felvételére, az csak annyit fog jelenteni, hogy az illető országok kölcsönösen követet fognak kinevezni.

Varsóból jelentik: Moscicki elnök pénteken ünnepélyes kihallgatáson fogadta *Dawtjan* orosz nagykövetet. A nagykövet az elnökhöz intézett rövid köszöntőjében többek között a következőket mondta:

— A lengyel-orosz barátság történelmi alapja az a közös harc, amelyet mindkét nép a cárizmus ellen vívott. Mivel a két ország egymás közötti viszonya az utóbbi időben jelentékenyen megjavult, a legszorosabb barátságra lehet remény.

Moscicki elnök válaszában körülbelül ugyanezeket hangoztatta.

A váradolási Református Nő- és Férfiszövetség folyó évi április 15-én, vasárnap délután 6 órakor az oradeai református leánygimnázium disztermében tartandó ünnepélyének műsora: 1. Nyitány. Előadja: a velencei Fráter Zenekar. 2. Árva Bethlen Katáról előadást tart: Kiss Károly lelkész. 3. Magyar dalok, énekek: Szabó Sándorné Osváth Ilonka urasszony. 4. Szavai: Nyerésné Székely Irénke. 5. Magyar nóták, játssza a velencei Fráter Zenekar.

CSAPOK, KÁDAK
ÉS HÁZTARTÁSI TÁRGYAK
ALAPOS TISZTÍTÁSÁRA
CSAK VIM VALÓ

VIM
TAKARÍTÓ
A DOBOZBAN

mindent tisztít semmit sem karcol

Miről tárgyalt a püspöki konferencia?

Bucuresti. Saját tud. Röviden már jelentettük, hogy e hét csütörtökjén az ország fővárosában püspöki konferencia volt, amelyet a bucaresti érsek hívott össze és amelyen résztvettek az összes romániai római katolikus főpásztorok: *Cisar* érsek, mint a konferencia elnöke, *Mailáth* G. Károly, *Fiedler* István, *Pacha* *Agoston* és *Robu* Mihály megyéspüspökök.

A konferencia tárgysorozatán csupa időszerű, nagyfontosságú kérdések szerepeltek, amelyek egyöntetű eljárást tesznek szükségessé valamennyi római katolikus egyházmegyében.

Igy mindenekelőtt a házasság szentségével kapcsolatos, ma különösen égető problémákat beszélt meg a püspöki kar, amelyekre a *Casti connubii* kezdetű pápai körlevél hangsúlyozottan felhívja a főpásztorok figyelmét. Így kü-

lönösen azokat a módozatokat és teendőket tárgyalta meg a püspöki kar, amelyekkel a sok válóperre vezető boldogtalan házasságnak elejét lehetne venni.

A konferencia egy másik fontos tárgypontja a *papnevelés*, a papi hivatásra való előkészítés, stb. volt. Ennek során különösen azt hárta-vetette meg a püspöki konferencia, hogy mit lehetne a jövőben megvalósítani azokból a kívánalmakból, amelyeknek a Szentszék a papneveléssel kapcsolatban oly nagy fontos ságot tulajdonít.

A külföldi és belföldi *missziók* kérdései, a templomi *igehirdetés* eredményessé tétele, az elemi és középiskolai ifjúság *hitoktatásának* problémái, hitvallásos *iskoláink* mindennél égetőbb kérdései, a *katonák lelki gondozása*, a lelki élet mélyítése *az eucharisztikus mozgalom* felkarolása által, valamint egyéb kérdésekről is beható megbeszéléseket folytattak a főpásztorok. Erre vonatkozó megállapodásaikat és határozataikat részben körlevélileg fogják egyházmegyéik papságával és híveivel közölni.

Végül a *Bucurestibe özőnlő* katolikus *leányok megmentése* és lelki gondozása foglalkoztatta a püspöki konferenciát. Ezen a téren a szociális testvérekre vár továbbra is fontos misszió, amelyet az illetékes plébánosok segítségével fog támogatni.

A konferencia tagjai hódoló táviratot küldtek úgy XI. Pius pápának, mint a király Őfelségének.

A püspöki konferencia tagjait ebédre *Cisar* bucaresti érsek látta vendégül, vacsorára pedig *Valerio Valeri* nuncius hívta meg a püspöki kart.

Felgyújtotta saját lakását egy elkéseredett munkanélküli. Timișoara. Saját tud. Kuck Viktor 60 éves munkanélküli elkéseredésében petroleummal leöntötte és felgyújtotta gyárvárosi lakását, majd a pincébe ment és felakasztotta magát. Házbeliek vették észre a tüzet, majd megtalálták Kuckot is, akit idejekorán levágtak a kötélről, amelyen lógott. Az elkéseredett embernek még a háboru előtti időkben malma volt Orsován, legutóbb a sörgyárban volt munkás, de ezt az állását is elvesztette. A kórházba szállították, ahol őrizet alatt van, mivel felépülése után letartóztatják és eljárást indítanak ellene gyújtogatás miatt. Ugyanis nemcsak a butorai, hanem a lakás is megrongálódott s idegen vagyron illetően való rongálása különösen az ostromállapot miatt súlyos elbírálás alá kerül.

Hogyan?... Még nem próbálta ki a Togat-t?!...

Togal millió esetben bevált mint hatásos szer

Rheuma | Köszvény | Ülőidegzsába

Spanyolnátha • Ideg- és főfájás • Hüléses megbetegedés esetén.

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Togal

Semmiféle hasonló készítmény, bárhol dicsérik is, nem tud felmutatni több mint 6000 orvosi véleményt! **Togal oldja a hugysavat és így a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg!** Ne kísérletezzék más hasonló szerekkel! Mások megtették ezt Ön helyett és Ők mind **Togal-t** szednek most! **Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni!** Az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. Lei 52.—. A Togal-tabletta svájci készítmény!

Nem singgel mérik az embert

Irtta Földi István

Abban az évben nehezen takarodott el a hó. Szent György napjáig alig hiányzott valami, amikor az oldalban lévő földekre rá lehetett vinni az ekét, de akkor aztán ontotta is a nap erősen a sugarakat s a harisnya odatapadt a bőrihez annak, aki a barázdába állott.

Ilyenformán sürgős lett a munka. Kalákáról beszélni hiábavaló szószaporítás. Örvendett mindenki, ha a sajátját elvégzi idejére és aki tehetett, loval, tehénnel, de még fiatal tinóval is hasogatta a poronyó talajt, amelyetől a kenyeret várta.

Cseresnye András a két tehenét a felszegi határra küldte, a két tinóval pedig, amiket a tél farkán jármozott volt meg; ő maga járt az alszegi részen pirkadattól egész sötétig, amíg az állatok fejéig látott.

Jó vérből valók voltak a zsemleszörűek. Egyszer-egyszer még túlságosan el is ragadták őket a mehetnék s így történt meg az a sajnálatos eset, hogy jobban kiléptek az útfelé eső árokpartra és elszántották a sánc szélét, amit éppen előtte való héten hánnyák ki az údszók.

A baj alapjában nem lett volna körülményes. Előfordult ilyen máskor is s hamar helyre lehetett hozni egy lapáttal, de most, amíg erre kerülhetett volna sor, zergős, rozoga székereen pont a helyszínre érkezett az útmester úr.

— Ha-hó! Ki szánt itt? Gyere ide, — kiabált le a székérlésre felállva s András bá a földecske dombalá eső végén, a hangos szóra megállott.

— Süllyedjek el, ha nem az útmester kijabál, de ha olyan nagy az utánam való kíváncsiság, lejöhök urimagától. Ho-ó.

Megállította a tinókat, az egyiknek kivette a jármából a szeket és visszalépte néhány lépést, leejtette a barázdába, hogy legyen, amit keressen.

Az állatok álltak, az öreg matalott jobbra-balra s a mester, hogy megunt az úton való várást, otthagya a lovat, szekeret és lebotorkált a friss szántásban.

Cseresnye Pétert úgy csúfolták az iskolában, hogy „faláska”. Kicsi, gömböc legényke volt, valahogy tényleg elmaradt a növesszel.

De ez nem okozott semmi szellemi, vagy erőbeli hátrányosságot és különösen, ha ra-

vaszagról volt szó, egyszerűen s kitűnően váltott az esze.

Alig várta, hogy vége legyen a délelőtti tanításnak. Lerúgta otthon a csizmákat, jó karéj barnakenyeret kanyarintott s azzal szaporán indult az alszegi részre, hogy megnézzé, mennyire haladt az apja?

Már messziről rossz sejtélméi voltak, amikor felismerte a földjük végén álló szekeret s hogy a marton felcsipeszkedett, még a sánc szélén lévő hiányosságot is felfedezte, rögtön tisztában volt a bajjal.

— E' száz lei, ha nem több, — gondolkozott, puszogott magában és addig meneggett, amíg belátott, látta az apját, az útmestert, annak kezében a fehérkönyvet s többre már nem is volt kíváncsi.

Az útmester szekerén két ásó is volt. Gyorsan leemelte az egyiket, visszalapogatta vele a szántást, gyepes földdarabot rakott a tetejébe és markában hordott útiporral meghintette ügyesen.

Kicsibe telt az egész munka, de igen-igen jól sikerült. A végén már ő maga is csodálkozott, mert ha kellett volna, akkor se tudta volna megmutatni, hogy hol volt a baj, de ha már emyibe rán, nem ártana, ha több is lenne.

A székér elé fogott fakó májdnem a nyulát csorgatta a szemközti zöld búzatábla felé. Miért ne lehetne egy jó napja? Hiszen olyan sövény, a csipejére fel lehetne akasztani a sapkát.

— Gyere, nő, — fogta meg a kantárszárát. Szépen, lassan, hogy lórmát ne üssön, átál döccentette a szekeret, be a búzaföldek köztöz közepébe s otthagya magára.

— Hát nem fizet? Majd megmutatom, drága lesz neked a büntetés, meglátod.

Eppen erre ért a domb alá lélekszakadva a gyermek. Nem sokat vigyázkodott az idegenre, csak elkapta az apja kezét és húzni kezdte, rángatni erőnek erejével felfelé.

— Nézze sze éds apá, kié a ló a kicsi székérről? Ebbe a hejbe lerágja a Márton Józsiék ősi búzáját.

De erre már a mester is felfelé vette az irányt s hát tényleg szekerestől benne áll a ló, benn a búzában s még a zabolát is kivette a szájából, úgy falja a dús zsenget.

— Ugy akartam kérdezni, hogy minő világitás mellett? — folytatta a professor.

— Lámpa mellett, petróleumlámpa mellett, kérem.

— Ugy! És ha a petróleum kifogy, akkor?

— Akkor kérem gyertya mellett.

— És ha nincs gyertyája?

— Akkor kérek kölcsön.

— Értem. De ha nincs kitől?

— Akkor holdvilágnál tanulok kérem.

— És ha felhős az ég és nincs holdvilág, no akkor mit tesz?

— Akkor aludni megyek és korábban kelek fel.

A professor halkán kopog a ceruzájával az asztalon.

— Tehát akkor aludni megy. Helyes. Nagyon helyes.

Egy ideig gondolkodik, majd újból kérdez.

— Hol lakik?

— Kispesten kérem.

— Kispesten? Hogy szokott onnan bejönni?

— Rendesen gyalog. Szegény diák vagyok, szüleim vidéken laknak.

— Gyalog? De ha mondjuk elaludt, vagy elnézte az időt, akkor mit csinál?

— Akkor szaladok kérem, vagy legroszszabb esetben felkapaszkodok egy teherautóra.

A professor gúnyosan mosolyog. A szeme szigorubb lesz, de a hangja a régi maradt.

— Hát mit csinál ön akkor, ha valami nagy dolog történik az életében és értesíteni akarja a szüleit.

— Levelezőlapot írok kérem.

— De ha az ügy sürgős?

La Roche & Darvas

Tel. 800.

R.-I.

Tel. 800

oradeai telepe Aprilis-utca 29.

TERMELŐI ÁRAK:

PÁRKETTAK (tölgy és bükk).

ÉPÍTKEZESANYAGOK (keményfa).

ASZTALOSÁRUK (keményfa).

SZÖLLŐKAROK.

SEPRŐNYELEK (bükk és tölgy).

FÜZIFA.

Minden áru tökéletes száraz minőségben!

Amíg a másik vesződött a tértitgessel, szemmel is jól megértették egymást az apa és gyermek.

— S hol mondd az elszántást, hogy én nem látom, — állt az erdő felé az öreg, amikor pirosra mérgeződve kivette a lovat a másik.

Keresték s nem volt.

A kalap hol kukra szökött, hol szemre suadt a hivatalos közeg fejében, de végig a föld szélén, nyomát se kapták ekejárásnak.

— S a búzát leeteté kötődhetnékből? No, arra most nekem lesz gondom, csak várjon..

— Mit várjak? Én nem félek magától.

— Tőlem nincs mit, de törvény a törvény, met nem együtt vétettek Márton sógorral. Igaz-e?

A mester megszegyenülve hajtott tovább. Ahogy a székér elporzott a fordulónál, az öreg Cseresnye lehajolt s megsimogatta a fia fejét.

— Hát ezt te főzéd, tökmag?

— A búza úgy is sűrű volt. Holnapra várják a juhokat, hogy leleljék.

— S az ekejárás?

— Három lapát föld bétemette.

A tinók megunták a várakozást. Szép csendesen beleálltak újra a barázdába és maguk után cipelve a felfordított ekét, feleregéltek, megálltak a beszélgetők mögé.

A templomtoronyból messze hangzón megkondult a harang, a levegőben zümmögve kergetőztek az életmagra kapott apró bogarak, fejük fölött átcikázott az első fecske és ahogy lekapták a sapkát, az öreg sokáig nézte a gyermekét, aztán elmosolyodott a megelégedett ségtől, csak annyit mondott neki:

— Te, Péter! Hiszed-e, nem singgel mérik az embert.

A sürgöny

Irtta: Zaymus Gyula.

Br. Eötvös Lóránt professor urról köz tudomásu volt, hogy aki a szigorlaton az elektromosságban vágó kérdést kapott, azt rendszeren megbuktatta. Mert szerinte azt a tudományát csak ketten ismerték, a professor úr, meg Ignác bácsi, az altiszt, aki harminc éve volt már e helyen szolgálatban.

A szigorló folyosón bágyadtan settenkedett a tavaszi napsugár. Por uszott a sugárpásmák küllőin és a szigorló urak várakozó szorongással sétáltak fel és alá.

Pont kilenckor megszólalt az altiszt hangja:

— Kérem a szigorló urakat, névszerint: — és nyomatékosan, érthetően mondott néhány nevet.

A szigorlóterembe nem süttött be a nap. Unalmas csend és süket némaság gubbasztott a falak között.

A professor úr helyet foglalt, majd szivbemarkolóan nézett az első szigorlóra s aztán, mint a bíró, aki ítéletet olvas fel, megszólalt. Hangja nyugodt és lassú volt.

— Hát kérem, mondaná még nekem, szigorló úr, hogy otthon mi mellett szokott este tanulni?

A szigorló szemöldöke a homloka közepére szökkent fel, aztán ép oly nyugalommal válaszolt, mint ahogy a kérdés felhangzott.

— Asztal mellett, kérem de sokszor sétálva.

— Akkor expressz küldöm.

— Hát a szigorló úr, amint látom, nem akar megérteni. Az esemény valami fontos és sürgős dolog, rögtöni elintézését kér.

— Velem kérem olyan nem fordul elő.

— De előfordulhat. Például, ön ma kitűnéssel szigorlatozna. No akkor mit tenne? Csak levelezőlapot küldene haza?

— Professor úr kérem, velem ez nem történhetik meg.

— Miért?

— Mert aki a professor urnál eddig az elektromosságban kapott kérdést, az mind megbukott.

A professor úr hunyorit egyet, aztán az ő szemöldöke kuszik fel a homlokára.

— Látja, ezt eddig nem is tudtam.

Csend. A szigorlók bágyadtan ülnek a háttérben s várják, hogy mi lesz.

A professor úr hangja újra megzavarja a csendet.

—Hát ön, uram, nem fog megbukni, mert aki így ki tudott térni a kérdések célja elől az életre való.

— Folytassuk hát...

A nap ezalatt erőhöz kapott s teljes fényözönnel sugározta be a folyosót.

Az ablakra lepke pillésedett és madarak daloltak a kertben.

A terem ajtaja nemsokára kinyílt s kilépett rajta a szigorló.

Nevetett. Nevetett. Szótöbbséggel átment.

Egy ideig állt. Megtörölte verejtékös homlokát, majd elsített. Sürgönyt ment feladni az édesanyjának.

Mihalache parasztpárti vezér kiméretlen támadást intézett a kormánypárt ellen

Idejemult alakulainak mondotta a liberálisok szervezetét. — A kormány válaszol a nagy támadásra.

Bucuresti. Saját tud. A nemzeti parasztpárt és a Lupu-féle parasztpárt vidéki tagozatainak egybeolvasztása itt-ott nehézségekbe ütközik és elégedetlenségeket vált ki, de azért lassan mégis csak halad a két párt fuziójának gyakorlati megvalósítása felé. Csütörtökön a muscelmegeyi tagozatok egybeolvasztása történt meg, Campulungban s ez alkalommal — mint a Curentul írja — Mihalache heves támadást intézett a liberális párt és a kormány ellen.

— Bebizonyosodott — mondotta — hogy a liberális párt Romániában is kikerül a forgalomból, mint ahogy más országokban is eltávolították, azon egyszerű oknál fogva, hogy anakronisztikus alakulat és nem tud alkalmazkodni az új idők követelményeihez. Ime, a liberálisok öt és fél hónapja vannak kormányon és még nem tudtak elkészülni a költségvetéssel. Nagynehezen megcsinálták az adósságrendező törvényt, amely látszatra gyökeres megoldás, de valójában a bankok kártalanítása az állam zsebéből.

Sokan azonban aggódnak a diktatura bekövetkezéséről. Én nem félek ettől, mert a diktatúrát a király fején keresztül nem lehet megvalósítani. Öfelsége pedig sokkal eszesebb annál, semhogy vállalja az önkényuralom felelősségét.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a kormány rövidesen válaszolni fog erre a támadásra

EL NE FELEJTSE idejében bejelenteni részvételét az Erdélyi Lapok felelőtlenségnek ígérkező olaszországi társasutazására. Tíz teljes nap összes költsége csak 5.400 lei. Ezért láthatja a csodaszép Velencét, az elbájoló Firenzét, az örök Rómát, az egész azurkék Itáliát. Valutáris nehézségek miatt csak korlátozott számban fogadhatunk el jelentkezőket. Azért siessen, míg késő nem lesz. A jelentkezés helye: Erdélyi Lapok utcai irodája, Oradea (Katólikus Kör).

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Igen tisztelt Uraim!
Kötelességemnek tartom, Önöknek az Önök által gyártott Togal készítményért köszönetemet nyilvánítani. Miután bizalmamat minden gyógyszer iránt elvesztettem, Togal-lal végeztem az utolsó kísérletet, hogy reumatikus tagfájdalmaimtól megszabaduljak. Ma minden szenvedőnek csak azt tanácsolhatom, hogy csak Togalt használjon, mert ez az egyetlen szer, amely engem megmentett! Halából a Togalt minden szenvedőnek legjobb meggyőződésem szerint fogom ajánlani.

Cernauti. 1932. nov. 17.

Riz Géza.

Akárcsak a kézmosás, époly üdvös a fogak kalodont-al való ápolása!

Mert a dus habzásu KALODONT üdítő és amellet kifizitja a fogak közül a veszélyes baktériumokat és ételmaradékokat.

Tehát: reggel és este — KALODONT!

A HABZÓ FOGKRÉM

Kiáltvány az ország népéhez!

A kormányelnök mondja, hogy az adósságrendező törvény a föld fölzsabadítója. — Felhívja az adósokat a maradékadósságok megfizetésére

Bucuresti. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök kiáltványt intézett az országhoz, az adósságrendező törvény alkalmazásával kapcsolatban.

E törvény, mondja a kiáltvány, egyszer s mindenkorra megszünteti a nézeteltéréseket a hitelező és adós között s ugyanakkor új jövőt nyit valamennyi termelőosztály számára. A mezőgazdasági birtokosok megszabadulhatnak adósságaiktól, ha azok értékének 30 százalékát két év alatt kifizetik. A városi ingatlan tulajdonosok szintén menekülnek adósságaiktól, ha azok értékének 65 százalékát kifizetik.

Nagy esőkkentéseket és kamatleszállításokat biztosít a törvény azoknak, akik csak hosszabb idő alatt tudják kifizetni adósságaikat. A föld és a városi ingatlan-tulajdon ezel felszabadult. Általános megkönnyebbülés uralkodik az országban és a törvény alkalmazása a nyugalom és bizalom korszakának bekövetkezését jelenti. De mindez csak nagy áldozatok vállalása árán volt megvalósítható.

Azért szükséges, hogy az adósok mátol fogva fizessék pontosan azokat a tartozásokat, amelyek a csökkentés után még fennmaradtak.

Uj élet kell, hogy kezdődjék. Csendesüljenek le a szenvedélyek. Szűnjék meg a harc a testvérek között és a káros surlódások az országot felvirágoztató nagy munkateljesítésbe men-

jenek át. Ezzel megerősödik a földtulajdon, újraéled a hitel és általános fejlődés fogja szétárasztani áldásait.

A kiáltvány végén a miniszterelnök ismétlen felhívja a hitelezőket és adósokat egyaránt az adósságrendező törvény gyors, gyakorlati alkalmazására.

Ismét új halálos áldozata van a Stavisky-ügynek

Párizsból jelentik: Maurice David, a párizsi Társadalombiztosító Intézet volt főtitkára, váratlanul meghalt. A hivatalos orvosi vizsgálat szívütést állapított meg a halál okául. Ez a haláleset megint izgalmas feltűnést keltett és sok gyanakvó szóbeszéd támadt miatta. Ugyanis Davidnak pár nap mulva kellett volna valomást tennie arról, hogy Dalamier volt népjóléti miniszternek milyen szerepe volt a Stavisky-féle hamis kötvények elhelyezésében. A miniszterrel eddig tudvalevő, hogy Bayonne város polgármesterének előterjesztésére ajánló levelet küldött a biztosító társaságokhoz, hogy ezek Stavisky kötvényeiből vásároljanak.

Az újabb haláleset miatti találgatások a sajtóban is elterjedtek. Emiatt a Stavisky-ügy parlamenti vizsgáló bizottsága szükségesnek látta, hogy David holtteste felboncolásának elrendelését kérje.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZÁLLÓ

Budapest IV. Egyetem-utca 5. (A Belváros központjában).

100 modern, kényelmes szoba. Liftek. Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés. Az étterem és kávéházban minden este szalonzene.

Az Erzsébet-pincében egypincér rendszer. — Menü: 1.60 P.

S Z A B Ó I M R E

tulajdonos.

Végh ruhafestőgyár, Oradea

legjobb munkájával vezet.

Budapesti színházi levél

Írta Dr. Léber János

Megjegyzések Orbók Attila és Békéfi László: „A Boldogasszony dervise” című színművéhez. (Elsősor adták a budapesti Nemzeti Színházban 1934. április 6-án.)

Amit Tóth Béla évtizedekkel ezelőtt olyan szépen és kedvesen megírt remekbeszabott novellájában, azt Békéfi Lászlónak és Orbók Attilának majdnem sikerült elrontaniok. Mert más a novella és más a színpad. Más a mese és más a dráma.

Pedig ügyes színpadi szerző mind a kettő. Orbók Attilának már nem egy darabja futott külföldi színpadokon is a siker jegyében. Békéfi pedig a kabaré-irodalomban vívott ki magának ugyanis mint szerző, ugyanis mint előadó jelentős nevet. Ismerik a színpad minden csínját-bínját. Ebben nincs is hiba. Ami a színműírásban mesterség dolga, azt jól elvégezték. Sok esetben talán túlzottan is jól. A szegény dervis egyszerű története kevesebb sallanggal is beérte volna. Főleg kevesebb kabarészerűséggel.

Es ez a darab első leglényegesebb irodalmi hibája. Abból, hogy a kálvinista papkisasszony szerelmes a katolikus plébános fiába (a plébános előbb családosi ember volt, s csak felesége halála után lépett a pápi pályára); hogy a két pap feneketlen felekezeti villongásban él; hogy a köldülő dervis ravasz trükkökkel hogyan beki-ki őket, s hogyan hozza össze a két szerelmes szívet, — nem lehet jó háromfelvonásos színművet írni. *Novellának elég ez az anyag, de drámának igen kevés.*

A másik hibát ott követték el a szerzők, hogy elvették a darab drámai műfaját. Tóth Béla mesét írt, *Békéfiék a mesét élményös és kabarészerű szatirává torzították.* A mesében sok mindent el lehet hinni és fogadni, amire a drámában csak a fejét csóválja az ember. A mesével szemben elnézőek vagyunk. A mesétől nem várunk probléma megoldásokat, realitásokat, *értelmi és logikai igényünk maradéktalan kielégítését.* A mese világa egészen más, mint a mi világunk. Nem keressük benne sem magunkat, sem az ügyeinket. A dráma már — még ha meszerű is — igényesebb. A drámában élnek az emberek, előttünk vivják harcukat; hus és vér alakok. *A dráma problémákat vet fel s ezekre felel is.* A drámánál nekünk is állást kell foglalnunk. A dráma követelődő műfaj. A szerzők teszik azzá, amikor azt kívánják, hogy előadásuk az *élet egy darabja is legyen*, amelyben mi is élünk. Amin a mesében átsiklunk, az a drámában megállit s ami a mesében esetleg megmosolyogtat, az a drámában fel tud bosszantani.

A katolikusok és protestánsok harca egymás ellen nem újkeletű. Egykoru a protestántizmus keletkezésével. Es ez természetes is. Az is természetes, hogy mindegyik vallás-felekezeti papja védi a maga igazát és egyháza, vagy felekezete jogait. De az már nem természetes, az már elfajulás, hogy a különböző hitet valló papok egymás ellen a legordinárabb gyalázkodásokkal harcolnak. Hitelvekért lehet, sőt kell is sikraszállani; a tévedéseket lehet, sőt kell is támadni; de a tévedőket megbecsülni — ha egyébként tisztességes emberek — kötelesség!

Négy évszázaddal ezelőtt valószínűleg elesebb volt a harc a két vallás hirdetői között.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barfika 10-21.
Alapító:
1840.
Telefon: 376.

mint ma. Az is elhíhető, hogy akkortájt darabosabbak, szavaikban kevésbé válogatósak voltak az emberek. Történelmi könyvekben s főleg mesékben nem is bánt bennünket ez a hang és ez a haremódor. *Egy ma élénk társulási drámában azonban már igen.* Annál is inkább, mert nem tudunk szabadulni attól a meggyőződéstől, hogy a darab megírásával éppen az volt a szerzők célja, hogy a manapság oktatásul annyit hangoztatott felekezeti villongásokra rámutassanak. A színpadon veszekedő két papban — így akarták bizonyára a szerzők is — a mai harcok embereit kell látnunk, ami felette bántó. Nemcsak azért, mert nem szeretjük a vallási vitákat színpadra hurcolva látni, hanem főleg azért, mert ezek a viták nagyon

alacsony nivón mozognak s hihetetlen tévedésekkel teletűzdelten folynak le előttünk.

A mesében az se szúr szemet, hogy egy kelekótya mohamedán dervis szolgáltat igazságot a veszekedő felek között. Egy tanulatlan jött-ment pogánynak kell utszéi filozófiával, vásári szellemeskedéssel megtanítani a két tanult keresztény papot arra, hogy hitük tanításai szerint békességben kellene és kell is élniök. A színpadon ez megalázóan hat, sőt egyenesen bántó. Gúnyt érzünk ki belőle. *A pogány világ fölényes gúnyját a kereszténység-gel szemben.* Nem egy ismerősömtől hallottam a darab végighallgatása után: Hát nem így van? Hát nincs igaza annak a dervisnek?

Pedig hát nincs igaza. Főleg abban a formában nincs igaza, ahogyan ő a kibékítést csinálja. Hiába folyamodik földrevágódások, eszeveszett tánclépések között a Boldogságos Szűzhez, — az igazi katolikus lelket ez a bálványozásszerű tisztelet nem tudja megadni. Inkább elkeresili, mert nagyon alkalmas arra, hogy sokakat tévútra vezessen. *Ugy fest az egész, mintha a katolicizmus, protestántizmus és mohamedánizmus között semmi lényeges különbség nem volna.* Legfeljebb annyi, hogy a mohamedánizmus fenköltebb, tisztultabb istenfogalommal rendelkezik. *A vallási indifferenciát szíjva magába a néző a daraból, s hazamenet eltűnődve a látottakon és hallottakon, nagyon könnyen itélkezik úgy, hogy minden veszekedésnek csak a papok az okai, mert ime a dervis is azt mondta, hogy minden valóságban ugyanazt az egy Istent imádják.* Ez a legsúlyosabb tévedése a darabnak — s erre rámutatni. — elsőrendű kötelessége a keresztény kritikának.

A bánsági iparostársadalom állást foglal a kútmérgezés ellen

Nyílt szembeszállás az iparosintézmények feljelentőivel

Timisoara. Saját tud. Az itteni iparosintézményeket az utóbbi időben ismételtelen érték támadások és ismételtelen folytattak ellenük vizsgálatot is. Most azután ezek az intézmények elhatározták, hogy nyíltan fellépnek a támadók ellen. *Oprea* Joan székházszövetkezeti elnök, *Olariu* Péter ipartestületi elnök és *Kovács* István iparösszindikátusi elnök aláírásával nyílt levelet küldtek a szerkesztőségeknek, *Coman* Ágostonnak, a város ideiglenes bizottsága elnökének címére. Ebben a nyílt levélben többek közt ezt írják az iparosok:

— A közelmúltban sorozatos támadások érték városunk iparostársadalmának intézményeit és azok vezetését néhány összeférhetetlen természetű és az iparos intézmények fenntartásához egy banival hozzá nem járuló egyén, valamint egyes, a városháza által szubvencionált lapok részéről. Ezek a támadások minden komoly alapot nélkülözően rosszindulatúak voltak. Egyedüli céljuk csak az lehetett, hogy a napi politikát, amelynek félszázad óta Timisoara város iparoszogalma és autonóm intézményei mindenkor fölötte állottak, romboló céllal a nemzetiségre és felekezetre való különbség nélkül egy családba tömörült és a közös érdekek szolgálatában egymásért minden áldozatra kész timisoarai iparosság mozgalmi életébe csempésszék. Önnek, mint a város fejének, tudnia kell, amiről a lelkiismeretlen kútmérgezők nem akarnak tudni, hogy iparos intézményeinket a vezetőség az évi közgyűlési intenciói szerint vezetik, tehát az itt élő román nemzetiségű iparosság bizalmából is. Hogy ezek a vezetők minden díjazás nélküli tisztességükben mindenkor respektálják és végrehajjták az illefékes minisztériumok rendelkezéit, aminthogy intézményeik alapszabályai szerint a közgyűlés határozatait is csak akkor hajthatók végre, hogy ha azokat az illetékes minisztérium jóváhagyta. Timisoara városa minden pártpolitikától mentes gazdasági mozgalmasságának köszönheti mai impozáns kereteit és csak ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy ez a város ipar és kereskedelem terén a főváros után a második helyet foglalja el országunkban. A város iparosságának évtizedekkel ezelőtt is a jelenleg többségi nemzetiségű román nemzetiségű iparosok voltak vezető tagjai, ami fényes bizonyossága an-

nak, hogy az akkori hatóságok mennyire belátták: súlyosan ártalmas és káros volna napi politikát keverni, nemzetiségi és felekezeti elletéteket szítani, éket verni az össziparosság sorai közé.

Felsorolják az iparosok, hogy csak hárman vannak, akik intézményeik ellen vadaskodnak s a vádakat már számos hatóság, sőt legutóbb az ügyészség is alaptalanoknak találta, különben pedig a kifogásolt ténykedéseket a törvények értelmében az illetékes minisztériumi közegek már a denunciáló hajtsza előtt jóváhagyták. S a legutóbb már egy városi tisztviselő is csatlakozott a vadaskodókhoz.

— Tisztelettel kérdezzük — írják, — tud-e ön arról, hogy a városi tanonciskolák és otthonok egyik tisztviselője ellenséges érzeléssel viselkedik azoknak az intézményeknek fenntartói iránt, amely intézmények kitünő megelégedést biztosítanak számára? Kérdezzük, miért nem éri be az ön tisztviselője azzal, hogy mig közvetett kenyéradó, az iparosok, fokozatosan eszegényednek, ő vagyont gyűjt? Miért nem éri be ezzel és milyen jögon avatkozik be ez a szerencsés helyzetben lévő tisztviselő az autonóm jogokkal és jogiszemélyiséggel rendelkező iparösszességéket belső életébe? Mi köze egy tisztviselőnek, aki a város pénztárából húzza fizetését, hogy hogyan intézi az iparosság a százszázalékosan sajátmaga által fenntartott intézmények belső ügyeit és milyen jögon merészel beleavatkozni azoknak az iparvezetőknek intézkedéseibe, akik az itt élő iparostársadalom osztatlan bizalmát élvezik?

Orvoslást kérnek az iparosok és utalnak a királyi szózatra, amely felhívja az ország valamennyi polgárát, hogy a szerzetet jegyében munkálkodjék az ország érdekében és hogy az egyes hivatalok több türelmet tanusítsanak a különböző nemzetiségekhez tartozó, de egyformán építőmunkát végző adófizetőkkel szemben.

Kertrendezést, alakítást vállal, terveket készít
SZÉKELY LAJOS
műkertész
ORADEA, Bul. Reg. Ferdinand 26.
(Pénzügyigazgatósággal szemben).

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Str. Regele Carol II 5.
Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 80.037

Telefon: 27.

Felolvasószekció: Perédi György

Csúti szerkesztő: dr. Sulyok István
Csal. Posta Utca 12. — Telefon 902.

Észirátokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a következő 24 órára várható időjárás: Keleti, délkeleti légáramlat, váltakozó felhőzet. A meleg kissé csökken, néhol esőzés is várható.

Zürichi zárhat. Párizs 20.38, London 15.90 fél, Newyork 308 háromnegyed, Brüsszel 72.15, Milánó 26.30, Madrid 42.22 fél, Amszterdam 208.95, Berlin 122, Bécs 73.30 (56.85), Prága 12.84, Varsó 58.32 fél, Belgrád 700, București 305.

A „Reischpost” jubileuma. Bécsből jelentik: Ausztria legnagyobb katolikus napilapja, a „Reischpost” most ünnepelte fennállásának 40 éves jubileumát. A nagyszabású jubileumi ünnepségen megjelent Innitzer bíboros-érsek, Dollfuss kancellár, Sibia bécsi nuncius és Bécsnek ugyaszólván minden egyházi, politikai és katonai előkelősége. Dr. Miklas szövetségi elnök táviratilag fejezte ki jókívánásait. Az Osservatore Romano, a Szentszék felhivatalosa, külön cikkben emlékezik meg az oly nagy érdemeket szerzett Reischpost jubileumáról.

P. Vitéz Berárd a Bánság metropolisában. Saját tud. P. Vitéz Berárd, radnai szentferenc-rendi házfőnök és kiváló egyházi szónok, a mehalakülvárosi templomban tartott egész héten át magyarnyelvű konferencia beszédeket. A beszédeknek állandóan tömeges hallgatósága volt. Az ünnepélyes befejezést vasárnap tartják, közös szentáldozással. Az Erzsébetkülvárosi plébániatemplomban április 22-étől 29-éig tart hasonló konferenciabeszédeket a radnai házfőnök, naponta este 8 órakor. Április 29-én a belvárosi plébániatemplomban végül a Szentkereszt-Hadsereg ünnepélyes tagfelavatóját végzi.

Férfizarándoklat Radnára. Timisoara. Saját tud. Az ideai férfizarándoklat május 6-án indul a Bánság metropolisából a radnai kegyhelyre. A zarándoklatot Pacha Agoston dr. megyéspüspök vezeti. A zarándokok különvonaton mennek a kegyhelyre.

Mael Ferenc írói jubileuma. Déva. Saját tud. Szép ünnepség keretében ünnepelte meg Hunedoara közönsége Mael Ferenc kiváló író munkásságának 25 éves jubileumát. Az ünnepélyen, amelyen az egész megye magyarsága képviselve volt, szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte a közönség a kiváló író, aki egyik legújabb költeményét szavalta el.

Április végén kezdődik a kisantant gazdasági konferenciája. Bucurestiből jelentik: A kisantant gazdasági konferenciáját április 30-ra hívták össze.

Olcsóbb lesz a telefon. A Telefon Részvénytársaság igazgatósága annak közlését kéri, hogy mindazoknak, akik folyó évi április 15. és május 15. között távbeszélő állomásra fizetnek elő és a havi díjakat három hónapra előzetesen, egy összegben leröjlik — kedvezmény gyanánt ellenkező a különben mindenkire kötelező beszerelési díjakat.

FILMPALACE
Vasárnap, hétfő
kettős premier műsor
1. **Pinty és Ponty, szárazdadák**
2. **Az álarcos bíró**
Kedd 51:
Páduai Szt. Antal élete és csodái filmen.

Az adóval együtt a globális adót helyettesítő adópótlékot is fizetni kell. A pénzügyigazgatóság az érdekeltek tudomására hozza, hogy a pénzügyminisztérium az egyenes adókról szóló törvény módosítása, valamint a globális adónak adópótlékkal való helyettesítése alapján az összes adószedő hivataloknál úgy rendelkezett, hogy semmiféle kereseti, vagy ingatlanokra kivetett adófizetést ne fogadjanak el, ha az adóalanyok egyidejűleg ki nem fizetik az említett adópótlékot is. Minden zavar, vagy kellemetlenség elkerülése végett figyelmezteti ennél fogva a pénzügyigazgatóság az adózókat, akár kereset, akár ingatlan után adóznak, hogy az adófizetésnél az adópótlékot is vegyék számításba.

Halálozás. Diciosanmartin. Saját tud. Fazakas Árpád földbirtokos 64 éves korában Herepén 13-án reggel meghalt. Az elhunytban Fazakas Géza nyug. főszoigabíró testvérbátyját gyászolja. Temetése ma, vasárnap délután lesz, míg az engedszelő szentmisét Dicsőben mutatják be.

*** Bélnyehesség és kínzó főfájások, a máj és az epeutak bántalmi, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását.**

Nem halt meg Strohschneider. Sätmar. Saját tud. Több erdélyi lap megírta azt a hírt, hogy Strohschneider professzor, a vakmerő költőnőcs Resicán lezuhant, eltörte a karját és egyik budapesti sanatoriumban tüdőgyulladásban meghalt. Tudósítónk, most megcáfolja Strohschneider professzor halálhírét. Strohschneider csütörtökön délután még Sätmáron volt s innen Szigetre utazott — ahol a legjobb egészségnek örvendő — szombaton este is fellép. Ugylátszik, hogy Strohschneider, akinek most halálhírét költötték, még sokáig fog bravuros táncával és mutatványával ég és föld között a kötélen himbálódzni.

Feljegyzések

Csehszlovákiában, amint azt felelős államférfiak kellő hangsúllyal hirdetni szokták — a nemzetiségi kérdést megoldották. Minekutána pedig megoldották, Prágában tudományos társaságot alapítottak a nemzetiségi probléma tanulmányozására.

Ennek a tudós társaságnak egyik közelebbi ülésén dr. Ripka Hubert, a sovínista Lidová Noviny szerkesztője tartott tanulságos előadást.

Az előadásnak a címe: „A csehszlovák demokrácia feladatai és a nemzeti kérdés”. A Deutsche Landpost szerint ilyenek voltak benne:

A nemzetiségi kérdés megoldása a nemzeti autonómia. Ehhez azonban kölcsönös bizalomra van szükség. Ilyenformán ezidőszent ez a megoldás nem jöhet számba.

A nemzetközi helyzet azonban súlyos. A nehézségek arra intenek, hogy minél több erő nyeressek meg mielőbb az állampolitika támogatására. Bölcs dolog volna ennek érdekében a következő reformok sürgős végrehajtása:

1. Iskolai önkormányzat. A kisebbségi törvényhozók alkossanak tanácsadó testületet a közoktatásügyi minisztérium mellett.

2. Minden kormánynak legyen egy tárcánkülső kisebbségi minisztere, akár támogatják a kormányt a kisebbségi pártok, akár nem.

3. A nyelvkérdés mielőbbi megoldása, az áldatlan preztizs-szempontok háttérbeállítására mellett.

4. A nyelvhasználat jogát az eddigi 20 százalékos népesedési arányszám helyett már 15 százaléknál meg kell adni.

5. Igen előnyös volna, ha a központi hivatalokban több kisebbségi tisztviselő működne.

6. Engedélyezni kell a német és magyar kisebbségi rádiót.

7. A pozsonyi egyetemen magyar párhuzamos tanszéket kell felállítani.

Ezek a pontok, amelyeknek azonnali végrehajtását sürgették Prágában — minden bizalmatlanság ellenére.

A demokrácia végre tanulmányozni kezd, hogy mi is voltaképpen a demokrácia. Jobb későn, mint soha. (Skin).

LÁBIZZADÁS ellen

egyetlen biztos szer a

PODEOL

Ara 35 lei. Patikákban,
drogériákban kapható.
Készítő:
C s a n d a gyógyszerár
Oradea.

Háromszori használat után hatása teljes
Ha tavasszal PODEOL kurát tart egész
nyáron nyugta lesz lábával!

Előadás a konverziós törvényről. Az oradeai hegyen lévő kulturház e hó 15-én, vasárnap délután 5 órakor saját helyiségében kulturdélutánt tart, amelynek tárgyát dr. Gáspár Gyula ügyvédnek, az új konverziós törvény ismertetéséről szóló előadása fogja képezni. Az előadásra, (amely a Str. Pasteur 38. szám alatti kulturházban lesz), a szomszédos községek lakóit is szívesen látja és meghívja a kulturház vezetősége.

*** Sok ezer ember teljesen elveszti minden életkedvét,** mert borzasztóan kínozza a reumás kösvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a **Togal** által egészségüket! A **Togal** erősen hűgysavoldó és a bajt gyökerében támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktériumölő.

Eucuresti értéktőzsde. Devizák: Francia frank 6.63 fél—6.58 fél, fontsterling 513—523, dollár 109—100, olasz lira 8.75—8.60, svájci frank 32.65—32.50, belga frank 23.65—23.35, márka 40.50—39.65, holland forint 68—67.35, pezeta 14—13.60, zloty 19.25—18.75. Effektív valuták: Francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, fontsterling 510—520, olasz lira 8.65—9.20, török lira 78—81, dollár 99—110, birodalmi márka 39.60—41, holland forint 67—69, csehkorona 4.00—5.00, pengő 24—26, sehilling 23—24, zloty 18—20, dinár 2.20—2.50, drachma 0.80—1.10, leva 1.05—1.20.

A törökök Insullt átadták az amerikai konzulnak. Istambulból jelentik: A Semmitőszék elvetette Insull bankár semmiségi panaszát. A bankárt az „Adams” nevű török hajóra szállították, majd Endernőből vonattal vitték tovább Smyrnába. Itt az Exilona gőzösön átadták az amerikai konzulnak, aki Insullt elkíséri Amerikába.

A világ legdemokratikusabb hatalma. A világ legdemokratikusabb hatalmassága kétegytelennél a pápaság. Bizonyítja az is, hogy a pápák származásukat tekintve, a legkülönfélébb néprétegekből kerültek Krisztus hejlyártói székébe. Volt közöttük gazdag és előkelő családból való, de voltak igen alacsony származásúak is. Így V. Sixtus pástor volt gyermekkorában. XII. János (1316—1334) apja foltozó varga volt, XI. Benedek (1303—1304) apja meg pástor. IV. Sixtus (1471—1484) egy szegény halász fia volt. De mindezeket legyőzte szegénységében, egyszerűségében és nyomorban V. Sándor pápa Pietro Filargo di Candia, aki sohasem ismerte szüleit és gyermekkorában koldulásból élt. De ezek tények! Hol voltak akkor azok a „demokraták”, akik ma a mellüket verik. A Krisztus Egyháza nem szavalja, de cselekszi a demokráciát! Elfogadja vezetőjének azt, akit annak megválasztottak, akár királyi palotában, akár koldus kunyhójában ringott is bölcsője.

Üdit, szépít, fiatalít a

MÁRIA SZEPLŐKRÉM

A rossz időjárástól fönkreteft archórt 10—12 nap alatt teljesen rendbehozza, a szeplőket, foltokat tökéletesen elmulasztja, az egészségügyi minisztérium által jóváhagyott, teljesen ártalmatlan **Mária szeplőkrem**, nappali és külön éjjeli használatra, 1 tégegy ára 40 lél.

Készíti:

**Kovács Andor gyógyszer-tára
Tárgul-Mureş**

Postai széküldés utánvéttel.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában és illatszertárban.

Ma, vasárnap a városi, hétfőn pedig a falusi adósságok konverziójáról tart előadást a Magyar Párt. Az oradeai Magyar Pártnak az az elhatározása, hogy az új konverziós törvény rendelkezéseit sorozatos előadásban ismerteti, általános örömet keltett a polgárság körében. Ezért ma, vasárnap délelőtt 11 órakor dr Kovács Árpád pártügyész a városi adóssók és hitelezők szempontjából ismerteti a konverziós törvényt a Katolikus Körben. A falusi adósságok konverziójának ismertetésére hétfőn délelőtt 11 órakor ugyanott kerül sor.

MINDENFÉLE EGYHÁZI SZEREK ÉS TÁRGYAK,

u. m. rózsafüzérek, szenteltvíztartók (templomi és házi), örökmécsék minden nagyságban, érmek, különféle kereszték, szentképek, szobrok, harangok, 1—2—3—4 ágú oltárcsengek, papi-övek, füstölők, áldozó-tányérok, sir-örökmécsék, kelyhek, patenák, ampollák, áldozó kés és kanalak, ciboriumok, bírétek, gallérok, csillárok egyházi-ruhák, lobbók, stb., nyaban és kicsiben kaphatók Romániában. **A. ANCA**, egyházi-szerek kereskedésében. Cluj, Str. Regina Mária No. 43. Kérje a legujabb árjegyzékét!

A háboru ne legyen többet jó üzlet! Washingtonból jelentik: Miután a törvényhozás elvileg kimondotta, hogy a háborunak nem szabad többé jó üzletnek lennie, a szenátus elrendelte a fegyver- és löszergyártás, valamint a fegyver- és löszkereskedelem megvizsgálását. A vizsgálatot egy héttagú bizottság folytatja le.

Munkához és keresethez jut többszáz munkanélküli. Déva. Saját tud. A „Titan—Calan—Nádrag” egyesített vasművek most kezdték meg a Sztrigy folyón és hatalmas turbina építését, a gyártelep elektromos szükségletének ellátására. Több száz munkanélküli jutott így ismét kenyérhez.

Leégett a békéscsabai Bohn téglagyár. Békéscsabáról jelentik: Pénteken este ismeretlen okból kigyulladt a Tiszántul legnagyobb gyártelepe, a Bohn téglagyár. A helybeli tűzoltóság nem tudott megbirkózni az egyre jobban elharapózó tűzzel, úgy, hogy Gyuláról kellett segítséget kérni. A két tűzoltóság együttesen sem volt már képes megfékezni a hatalmas tűzvészt. A lángok egész éjszaka lobogtak, s csaknem az egész gyártelep leégett. Több mint egymillió tetőcserép pusztult el. A kár igen nagy.

Kedden: Páduai Szent Antal élete és csodái a Filmpalaceban

Rómából indult el ez a film világhódító útjára, hogy Páduai Szent Antal halálának hétszázadik évfordulóján megelevenítse ennek az egész világon rajongott kedves szentnek az élet-történetét. A film nagyszerű rendezésben, tökéletes kiállításban kerül bemutatásra a milánói Scala száztagú zenekara és ötszáztagú énekkara kíséretével. Felejthetetlen élménye lesz mindenkinek ez a film, amely a művészet és a film-technika legtekélyesebb eszközeivel jeleníti meg azt a hatalmas egyéniséget, aki egyszerű szerzetesi öltözetben sokkal kimagaslóbb és hatalmasabb alakja lett az emberiség történetének, mint számtalan uralkodó és hadvezér. Páduai Szent Antal a küzdő, szenvedő emberek pártfogója, neve a hétszáz év távlatán keresztül egyre fényesebb, ragyogóbb, mert hitet, bizalmat, a csodák életmentő erejében való reménykedést viszi az élettel való kemény küzdelembe. Ezt a nagy-jelentőségű filmet keddtől kezdve vetítik az oradeai Filmpalaceban.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, APRILIS 15.

Bucureşti. 10.30 Vallásos előadás. 10.45 Egyházi zene. 11 Rádiózenekar. 13 Zene lemezek. 12.15 Rádiózenekar. 13.20 Könnyű lemezek. 17 Marcu-zenekar. 18.15 Marcu-zenekar. 19.20 Lemezek. 20 Gucianu Emilia Strauss-keringőket énekel zenekari kísérettel.

Budapest. 9.15 Hírek. 10—11.10-ig Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. Szentbeszédet mond Tóth Tihamér dr. Énekelnek a Központi Papnevelő Intézet növendékei, dr Koudela Géza egyházzenei igazgató vezetésével. 11.15—12.15 Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál Magócs Károly kerületi központi lelkész. 12.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 12.30 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Szünetben: rádiókrónika. Elmondja Papp Jenő. 14 Sáray Elemér és cigányzenekara. 15 Vitéz Lomjapatak Béla m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő: Időszerű szőlőmunkák. (Védekezés a szőlő kártevői ellen). 15.45 Hanglemezek. 16.30 Embervédelem, Rottenbiller Fülöp dr előadása. 17 A Budapesti Római Katolikus Egyházközség egyházzenei hangversenye az Országos Magyar Cecilia Egyesület rendezésében, a városmajori plébánia templomból. Közreműködik a Budai Szent Cecilia Kórus vegyeskara, Bárdoss Lajos vezényletével és a lágymányosi Egyházközség Férfikara, Sugár Jenő vezényletével. A latin szövegű énekeket Hévey Gyula dr, pápai kamarás, rövid magyarazattal kíséri. Az orgonakíséretet Péter József látja el. Vezető gondolat: „Az egyházi év”. 18.10 Közvetítés az ökölvívó Európa-bajnokság döntőjéről. Konferál Pluhár István és Machán Tibor. 18.50 Lászlóffy Margit zongorázik. 19.30 Két ifjúsági emlék. Hunyadi Sándor elbeszélése. 20 Sporthírek. 20.15 Operett-részletek. 21.50 Hírek, sport- és lövészversenyeredmények. 22.10 Len Baker jazz-zenekarának műsora.

HÉTFŐ, APRILIS 16.

Bucureşti. 12. Lemezek. 13.20 Könnyű lemezek. 17 A Szarvas-vonósnégyes. 17.30 Vasilius M. énekel. 18.15 Zanfirescu Cosub zongorázik. 18.45 Lemezek. 20 Rádiózenekar. 21 Rádiózenekar. 21.45 Hírek. 22 Vendéglői zene.

Budapest. 6.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben: Hanglemezek. 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Országos postászenekar. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 Szász Edith énekel, Bíró József hegedül zongorakísérettel. 14.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 15.30 Diákféltára. 16 Asszonyok tanácsadója. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Kerpely Jenő gondolkázik zongorakísérettel. 17.40 Katonák. Kortsák Jenő elbeszélése. Felolvassa Harsányi Gizi. 18.10 Kalmár Rezső és Balázs László szalonkvintettje. 18.45 Német nyelvoktatás. 19.15 Hanglemezek. 20 Szabó Margit és Lehotay Árpád előadástje. 20.45 Hírek. 21 Toll Árpád és Janics cigányzenekara. 21.50 Időjárásjelentés. 22.25 Felolvasás francia nyelven. 22.40 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar.

KEDD, APRILIS 17.

Bucureşti. 12. Lemezek. 13.20 Könnyű lemezek. 17 Jonescu-zenekar. 19.20 Lemezek. 20 Helta Aida ária-estje zenekari kísérettel. 20.20 A rádiózenekar. 21 Előadás. 21.15 A szimfonikus zene-

st. 6.45 Torna. Utána: Hanglemezek.

* A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz 2—3 óra alatt könnyű, lágy béltisztuláshoz segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több nagynevű alapvetője írja műveiben, hogy a Ferenc József vízzel elért kitűnő eredményekről saját kísérletei útján is alkalma volt meggyőződést szerezni.

9.45 Hírek. 10 Felolvasás. Közben: Hanglemezek. 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Szervánszky-szalonzene. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 Gáspár Lajos és cigányzenekara. 14.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 16 Bárány Ferenc meséi. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Utiképek Mongoliából. Ligeti Lajos dr előadása. 17.30 Hanglemez-mozaik. 18.30 Francia nyelvoktatás. 19 Ticharich Zdenka zongorázik. 19.40 A rádió — a rádióról. 20 Éjszakai ülésen az angol parlamentben. Dr Máthé Elek felolvasása. 20.30 A „Magyar Anyák” Szent István-napi Bizottságának jótékony célú hangversenye a Zeneakadémia nagyterméből. 21.45 Hírek, ügötversenyeredmények, időjárásjelentés. 22 Horváth Rezső és cigányzenekara. 22.45 Mohácsi Jenő dr németnyelvű előadása Herczeg Ferencről. 23 Szalonzene.

SPORT

Győztek a magyar ökölvívók

A románok közül Dávid győzelme folytán továbbjutott, míg Osa kiesett a további küzdelemből

Budapestről jelentik: Pénteken este a Városi Színházban zsúfolt nézőtér előtt bonyolították le az ökölvívó Európa-bajnokságok harmadik napjának küzdelmeit. Az összes magyar versenyzők győztek. Dávid (román) is győzött és így továbbjutott. Osa vereségét szenvedett. A verseny eredményei (pontozásos győztesek előtt) a következők:

Bantamsúly: Sergio (olasz)—Osa (román), Énekes (magyar)—Case (angol).

Pehelysúly: Ullrich (cseh)—Matisons (lett), Kaestner (német)—Bondovalli (olasz).

Könnyűsúly: Schmedes (német)—Stepulov (eszt), Pacini (olasz)—Adamec (cseh), Dávid (román)—Weilhammer (osztrák), Harangi (magyar)—Sipinski (lengyel).

Weltersúly: Varga magyar—Niender (eszt), Fröhlich (osztrák) minimális pontkülönbséggel győz Borcea (román) ellen. Az eddigi verseny legszebb mérkőzése volt Røisland (norvég) és Campe (német) küzdelme. Végül Røisland legyőzte Campet, aki Los-Angelesben a második volt. Mc Cleare (angol)—Celegato (olasz).

Középsúly: Führer (osztrák)—Olafsen (norvég), Szigeti (magyar) technikai k. o.-tal győzött Jackson angol ellen.

Aradi vívói legyőzték Békéscsabát. Arad. Saját tud. Óriási érdeklődés mellett, szép és előkelő közönség jelenlétében zajlott le Aradon a Fehér Kereszt szálló disztermében a Hakoah Sport Egylet és Békéscsaba válogatott vívóinak kardcsapatversenye. A versenybírósa elnöke Pop Marin alezredes, tagjai Kauten Lajos, Horváth Imre, Stern Endre és Winternitz Jenő voltak. Békéscsabáról Boros Pál, Karácsonyi Lajos, Szederkényi Jenő és Viski Lajos érkeztek, míg Aradot Altmann Endre, Bánfi András dr, Fraenkl Lajos és Weinberger István képviselték a versenyen. A mérkőzések sok szép és izgalmas menetét eredményezték és végre is 10:6 arányban az aradiak győzelmét hozták. Az aradi vívók valamennyien pompás formát mutattak. Altmann Endre — a legutóbbi országos bajnok — veretlenül küzdötte végig a versenyt.

Félperc az erkélyen

Írta: Heagyery Ella (Róma.)

Sok mindent nem tudok megérteni itt, ebben az antik földön modern esodáktól teremtő Rómában, löbök között azt se, hogy bírnak a Miniszterelnökség urai a Palazzo Veneziaában egy pillanatig is nyugodtan dolgozni... nem, egy pillanatig is csak nyugodtan élni?

Ez a tér ugyanis, ez a színpadszerűen kuliszákkal körülvett gyönyörű Piazza Venezia, valóban színpad is, amelyen reggeltől estig tart a nyílttéri előadás, a folytatólagos üzem, zenével, zászlókkal, tapssal, éljenzéssel... s a korlátlanul osztogatott szabadjegyekkel, úgyhogy állandóan többen zajlanak rajta az igazában ráférőknél.

Rőtörősen izzik a fényezésben a fúrcsán-egytoronyú saroképület, mintha évszázadok napözönétől kapta volna ezt a barnás-pirosra lesült patinát. A Colosseum köveiből rakták valaha s az olasz hadüzenet előtt az osztrák-magyar monarchia nagykövetsége székelt benne, aztán különböző hivatalok, arheológiai igazgatóságok, — végül most Mussolini kormányoz onnan, s ezzel az épület elérte legnagyobb karrierjét. A Palazzo Chigi viszont, ahol a Duce azelőtt lakott, egyszerre igen lejjebb szállt — épületeknél ez néha gyorsabban megy, mint embereknél...

Nemrégben még Róma legmegközelíthetlenebb, leggőgösebb palotája volt, ahová kivételeket is csak vagy ötszörös igazoltatás után eresztettek fel. Ma éppen, hogy csak utána szól a portás az embereknek, csupa illedelemből a mult iránt, de nem állják utadat carabiniert, nem szaladnak utánad civilruhás detektívek, ha bemerészkedtél a kapun...

A primadonna ma a Palazzo Venezia. Réges, zömök márványportáléja előtt, mint két ólomkatona posztol a feketésisasok, fegyveres őrség. És fölöttük, az első emelet frontjának közepén az erkély, „Az Erkély”, „Itália parancsnoki hidja”, ahogy a vezércikkészölamok nevezik.

Ez Mussolini pódiuma, ez a márványfasciókkal övezett kis négyszög, innen szokott megmutatkozni a népnek és ez, bármilyen gyakori is, akárhányszor látja az idegen is, mindig új, frappáns, premierszerűen izgalmas, mindig megrendítően hatásos, csodálatos és csodálkozást keltő. Talán azért, mert az ő lénye, alakja már életében is annyira ideálizált, annyira történelmi, hogy eleven valóságában látni szinte eldöbbenő: mi ez, hát ez a bálvány, ez az eszménykép, akit márványba, kőbe, bronzba-vésve százszor látsz naponta, csakugyan van, csakugyan élő, mai ember, csakugyan kétféle járó realitás, mint te vagy én?

A nagy jelenet egyébként, amely magában véve megéri a Rómába-jövés beléptidiját, következőképpen folyik le:

Úlsz a Faraglia-kávéház terraszán, szemben a Palazzo Veneziaával, délelőtt, délután vagy este s vagy újságot olvasol, vagy „pukasztó-kártyákat” irsz haza, vagy — ami a legvalószínűbb Rómában — egyszerűen csak me-rengsz a „granite di caffè conpanna”. mellett és ujjaid között leég a rossz cigaretta, amely természetesen vérbeli olasz, s mint ilyen, most — az óceánrepülés emlékére — Atlantica névre hallgat.

A síkos ponyvaalatti dobogón női jazzzenekar játszik s ez kettős attrakció Olaszországban: azért is, mert jazz s főképpen, mert női. Fehérruhás, kék matrözgalléros fiatal lányok, akik nagyon jól adják elő az új angol szepeket és nagyon rosszul az obligát nápolyi dalokat: a „Sole mio”-t, mint karmesternőjük mondja, elvből nem is játszá!

Szüntelenül áradó, hullámzó néptömeg előtéd, a zenét élvező ingyenpublikum már közvetlenül asztalodnál kezdődik s igazán nem volnál Róma-ismerő, ha aprehandálnád, hogy egyik s másik sétáló kedélyesen belédkönyököl. A színes forgatag fel se tűnik, míg egyszer-

éles zenezót hullasz s az emberboly felett felimbolyog egy sor pirosszalagos, keskeny fasiszta-zászló...

Látni tulajdonképpen semmit sem látsz, mert a fejedő teljesen összenőtt előtéd, de a pincér készséggel felvilágosít, hogy: si, si, a külföldön élő olasz avangárdisták vonulnak a Duce elé és ki fogják őt tapsolni az erkélyre...

A mondat első fele néha más, néha a helyi ballilák jönnek, vagy a frontharcosok, a fasiszta-lányok, vagy sportesapítók, néha a vidék jön, néha a külföld, mindegy, a lényeg s a formáság azért ugyanaz, a Tér képe és pszichológiája is ugyanaz... Ugyanaz a Nép s a Vezér találkozása, szembenézése egymással, amelyre mindkettőjüknek egyformán szükségük van, hogy továbbra is hinni tudjanak egymásban.

Anteus volt így a Földdel, ahogy Mussolini van az olaszszággal és az övele.

Zúg a Giovinezza... és vele zúg a tömeg, amint egy-egy irredenta-fészek feketeingesei trappolnak elő, külön tápsot kap Tunis, külön éljenzést az olasz Svájc és egetrengető evvivákat a most jugoszláv Sebenico, d'Annunzio kedvenc dalmát községe...

Mikor az utolsó svadron is bekanyarodott, ütemes, ritmikus kórus harsan fel, mint nálunk a futballmeccseken: Du-cel Du-cel Du-cel... Igy megy ez tíz percig, hogy szinte már belekábulsz és szemed előtt összefolynak az erkély felé rázogatott lobogók... Közben a

HEGYI BESZÉD

Messze kéken ömlött el a fény,
S a Tábor ködlő északi peremén
Piros csodaként lobbant föl a nap.
Uram, akkor már úton láttalak.
Mentetek Kafarnaum felé.
Tanítványaidnál nem volt erszény,
Sem két saru, se óv, se bot,
De arcukon a béke himnusza muzsikált
És láttam, hogy nagyon boldogok.

Benn a városban részeg volt a kedv,
Mulattak. Táncoolt a lakodalmas nép,
A réten a nap aránya omlott;
S gazdagon úsztak megtáruult képék.

Oly szép volt a hasadó hajnal,
Oly szép voltál Te akkor, Uram.
De a tanítványok arca elkomorlott,
Mint tiszta tó, ha rajta szél suhan.
Fájt nekik a mások mámorai!
Mert emberek voltak még, nagyon emberek
S vérük zsibbasztó irigy dalt dalolt,
Az áldozathoz még nem volt tiszta.

Mert lelkük még a világhoz tapadt
S tán azt gondolták, amit most én,
Hogy nevetni Téged még sose láttalak!
Tán ez fájt nekik s eszükbe jutott
A kis ház, az asszony, a gyerek,
A háló, a szántás, a töretlen ugar
S a hazatérés, ha csendes este lett.
Emberek voltak, nagyon emberek...

Te akkor, Uram, ott megálltál
S eléd térdepelt a hegy.
A városból ömlött, özömlött a nép,
Igédre-szomjas, nagy, zilált sereg,
És szóltál... Arcod fényes tűzbe gyúlt.
A nyolc boldogságról s arról, ki szeret
S elhagyja anyját, apját, testvérét, hűgát
Egy része lesz majd Teveled.
S láttad, hogy egy még mindig könnyezett
Jóságos szíved oly kitárt lett s meleg,
Hangod muzsikált:... százszeres a bér...

Boldogok a tiszták s akik könnyeznek!

Pusztasándor

Olcsó árban jó munkát kap

MOKOS

kelmefestő és vegytisztító cégtől

ORADEA

Alapítva: 1868.

Str. Avram Iancu 2.

Gyár: Str. Take Ionescu 13.

ERDÉLYI HANGOK

HETI SZEMLE NAPI VÉLEMÉNYEK ÉS HIRADÁSOK FELETT

A magyar sajtóban nem szokás, hogy maguk a lapok vitázzanak egymással. Ha olykor polémiára kerül a sor, nagyjából személyes természetű a jellege és az éle. Tisztán elvi porondon ritkán csapnak össze a magyar sajtó szellemi bajnokai.

Ha ez a jelenség különleges erdélyi tünet volna, magyarázni lehetne azzal, hogy nemzetiségek kisebb-nagyobb mértékben életében kockázatot jelenthet minden belső ellentét nyilvános vitája. Kockázatos azért, mert egyfelől az ellentét kiéleződéséhez vezethet, másfelől pedig megengedi az ellentétek kihasználását mindazok számára, akik abból maguknak előnyt vagy hasznot remélnek.

A helyzet azonban az, hogy ez a vita-írtózat egyáltalán nem erdélyi különlegesség. Az egész magyar sajtót jellemzi, elsősorban a budapestit. Ez annál különösebb, mert más répek komoly és igényes sajtójának éppen ez az elvi vita ad gerincet és ízt. Ezek a lapok minden alkalmat megragadnak, hogy *nemzeti érdekű nagy ügyekben* minél világosabban meghatározzák a maguk álláspontját s minél éleesebben rámutassanak azokra a lapokra, amelyek álláspontjuk ellenfeleinek tartanak. A sajtó fontosságának becslése és nagyra tartása ez.

Előjár ebben az eleven és tanulságos újságírói modorban a francia nyelvű sajtó. Ez jellemezte a német és olasz lapokat is, amíg élvezték a vita szabadságát. A románok számára pedig a *confrate* idézése és cáfolása egyenesen az élet elem szerepét játssza.

A magyar sajtónak e jellegzetes sajátosságában van sok jó és hasznos elem, de van legalább ugyanannyi rossz.

Jó az, hogy a vita nem fejeződik el, mivel egyáltalán nem fordul elő. Rossz azonban benne, hogy nemcsak az elvadás veszdelme miatt nincs, hanem nagyrészt olyan okokból, amelyek a sivatag gyorslábu és kemény gyomru madarának előrelátására emlékeztetnek.

Az újságírói együttérzésnek kissé cinikus felfogása volna, ha valaki mélyeséges meggyőződésbeli különbségeket, nagy nemzeti szempontokat alá akarna rendelni kari érdekeknek.

Ez nem jelentene egyebet, mint belenyugvást abba, hogy az újságíró — fizetett kuli, aki azt írja, amit parancsolnak neki, kár tehát a kiadó rendelkezéseinek túlménezen, igazgatnia magát. Tehát éppen ellenkezőjét annak, ami a magasabb, az erősebb értelemben vett kari érdek és szempont.

A becsületes vitát, amelyet meggyőződés és jóakarattal vezet, nemcsak hasznosnak, hanem égetően szükségesnek tartjuk. Annál szükségesebbnek, minél több alapvető kérdés vár tisztázásra és helyes megítélésre, — kérdések, amelyek feloldatlanul a végöröngy végzetes szerepét játszhatják a nemzet szervezetében.

Az elhallgatás elodázást jelent. A bizonytalan elodázás pedig nem mindig jelenti az elintézés kedvezőbb pillanatát.

Ha az erdélyi magyar sajtó több figyelmet fordított volna ezeknek az alapvető elvi és népszervezeti kérdéseknek becsületes tisztázására és kevesebbet felelőtlen nagyhangú bírálgatásra, aminek egyetlen eredménye a nemzeti szervek természetes tekintélyének aláásása lett — az erdélyi magyar *nemzeti önvédelem és nemzeti építés* ügye ma sokkal előbbre volna.

*

Ily nagy elvi kérdés például a nemzeti fegyelem kérdése. Tanulságért nem kell messze menni: az erdélyi románok politikai történetének minden lapján találunk példákat.

Meglepő ezért, ha éppen olyan igényű lap, mint az *Estilap* — az *Ellenzék* estilapja — s maga az *Ellenzék* is tüntetően pártfogásába vesz olyanokat, akik a nemzeti fegyelemnek legkisebb mértékét sem vállalják.

Bizonyos Mózes Károly nevű gyógyszer-

részről például, aki saját szakállára politikai megbízásokat vállalt, ilyeneket ír az *Estilap* (III. 24—25).

„Mózes Károly jó magyar ember, annak dacára, hogy”... — a maga külön útját járja. „Az ő dolga, érdeke, vagy meggyőződése, hogy”... — ezt az utat hol választja meg.

Majd pedig: „Ha Mózes Károly olyasmit tesz, amivel megtagadja faját, annak léteérdekeivel szembehelyezkedik, a mi oldalunkról minden elítélő kritikát megérdemel. De hagyják végre abba a párt vezérei, hogy statáriánisan ítélkezzenek minden magyar felett, aki a párt keretein kívül érzi és tartja magát magyarnak.”

Ugyanez a Mózes Károly azonban nagy nyilvánosság előtt több ízben tartott mindenféle székfűtölt előadásokat, amelyekben ilyeneket mondott: erdélyi magyar nemzeti szervezkedésre nincsen szükség, a kisebbségi kérdés külön szabályozására nincsen szükség, kisebbségvédő nemzetközi szerződésre nincsen szükség. Csak ő reá és a hozzá hasonlókra van szükség, hogy minden baj azonnal rendbejőjjön.

Persze, ezután vitatkozni lehet azon, hogy az ilyen állásfoglalás szembehelyezkedést jelent-e „a faj léteérdekeivel”, avagy sem.

A vita zajára azonban *Mangra* Vazul, egykori sibiui metropolita bizonyára ámulva ül fel sírjában.

*

A *Keleti Újság* hasábjain (IV. 8.) a konzervatív érzéseiről ismert *Ligeti Ernő Orsi* könyvének nyomán érdekes képet rajzol a fasiszta Olaszországról. Csodálattal sorolja fel a nagy építési adatait s meleg rokonszenvvel veszi körül Mussolini történelmi alakját.

Tanulságos fejtegetését így fejezi be:

„Az új Risorgimentot ebből a szemszögből is kell nézni, nemcsak, amiből politikailag nézik, világnézeti szempontból. Olaszország nemcsak korporációs állam, nemcsak liberális-ellenes, nemcsak *carte di lavoro*, nemcsak fasiszta, nemcsak oratori, de példaadó tettekben gazdag is. Ez különbözteti meg Olaszországot azoktól a jobbszélsőséges államoktól, amelyek csak politikai szölamokban élnek ki magukat.”

Az az érzésünk, hogy *Ligeti* túlságosan *el-nézéssel van* Mussolini rendszerre iránt.

A sok jellemző tünet közül vegyünk csak egyet közelebről szemügyre.

A fassio egész lelki alkata például elkerülhetetlenné tenné az öntudatos zsidósággal való összeütközését, ha ez a zsidó népi elem olyan hatalmi helyzetet foglalna el Olaszországban, mint amilyenel akár Németországban és Ausztriában, akár Magyarországon rendelkezik.

A fasiszta Itáliában minden törekvésnek s minden eredménynek az a gondolat az alapja, hogy az *olasz nemzet maga a dolgozó olasz nép* és minden közös munkának egyetlen célja *csak ez az olasz nemzet*.

Ez az álláspont annyira kizárólagos, hogy abban nem fér el semmi *más nemzeti* vagy *népi* öncéluság.

Súlyos elvi törése ez annak a rendszernek, amely az emberi szellem legmagasabb kifejezését a nemzetben látja.

Nyilvánvaló, hogy minden népet, amely

Rózsatövek

általánosan elismert, szép fajokban, kuszó-növények, spárgagyökér és nyári virágtövek nagy választékban

„VICTORIA” műkertészet-ben

Oradea, Piața Creangă 14.

nemzet akar és tud lenni, megilleti önmaga felett az önkormányzati jog a közös területen is, a közös állami ügyekben pedig az arányos képviselő és részesedés lehetősége.

Nem is találunk a fasiszta Olaszország vezető és irányító politikai, publicisztikai és államgazdasági pozícióiban többek között zsidókat sem. Olyan férfiakat értve ezalatt, akikben még a zsidósággal való együttérzés tüze, ez a csodálatos mélységű zsidó népi sajátosság. Az igazság azonban az, hogy nemcsak a fassionak lélektanából folyik, mint természetes következmény, hanem maguk az *olasz zsidók nem is akarják ezt másképpen*.

Az olasz zsidók igen művelt és előkelő társaság: híres orvosok, kiváló elméleti jogtudósok, természetbúvárok, műtörténészek, tekintélyes gyárosok vannak közöttük. Az olasz egyetemeken 144 a zsidó professzorok száma, de szinte valamennyien *exact* tudományokat művelnek.

Nyelvük, egész műveltségük, otthon-érzésük olasz. Az olasz kulturának, a társadalmi építésnek csodálói és támogatói.

A jó mostohát lehet úgy szeretni, mint a szülő.

Abba azonban, amit nemzeti politika, nemzeti törekvések néven szokás összefoglalni, nem ártják be magukat. Nem igényelnek semmi olyan pozíciót, vagy befolyást, amit ezek a mozgalmak adnak. Még a sajtóra sem tartanak igényt. Sőt. Lealázónak tartanak, hogy a maguk sajátos szempontjait, mint olasz szempontot és érdeket álcázzák el az olasz közönség előtt. S nyilván innen van az, hogy még a fassio politikájának sincs velük semmi baja.

Az olasz zsidók zárt és visszavonult nemzeti társadalomban élnek. A módban, ahogyan ezt teszik, benne van mindaz a bölcsesség és előrelátás, ami a ghetto-nak a sok rossz mellett a jó oldala volt. Elsősorban a zsidóság szempontjából. Ez a visszavonultság olyan, mint az erdélyi magyarok és szászok élete, akik boldogok volnának, ha nyugton hagynák őket ghettóikban.

Az olasz zsidóknak ez az olaszága, a segítségénél is mélyebb kapcsolatot teremtett közöttük és az olasz nép között: *a népek közötti barátságok kapcsolatát!*

Ennek a barátságának gyakorlati tevékenységét, közéleti alakjait és politikai megoldását mutatja az az egész magatartás, amit az olasz zsidóság abban a szerfölött kritikus korszakban mutatott, amit a fassio kialakulása és megszilárdulása a számára jelentett.

Kell-e még mondanunk, hogy miért tartjuk *Ligeti* álláspontját a fassio kérdésében kissé elnézőnek és egyoldalunak?

Azt hisszük, eléggé nyilvánvaló, hogy a fassio felmentésénél épen úgy, mint a zsidókat visszafordító törekvések tárgyilagos megítélésénél az igazság mérlegére kell tenni — *mind a két felet*.

Mindennek pedig ezekben a veszedelemesen válságos időkben egészen közelhangzó erdélyi értelme és jelentősége van.

Az a fordulat, amely az erdélyi magyar zsidóságot a nagy államjogi változással érte, sok mindenben hasonlatos azokhoz a következményekhez, amelyekkel az olasz zsidók számára a fassio uralomrajtása jelentett. Hogy van-e hasonlóság a két magatartás között, amelyet az olaszországi és az erdélyi zsidóság anyanyelvi kulturájával, gazda-nemzetével, befogadó társadalmi közösségével szemben azóta tanúsított, azt minden olvasónk állapítsa meg a maga közvetlen tapasztalatai alapján.

*

Az erdélyi lapok napról-napra foglalkoznak azokkal a különböző törekvésekkel, amelyek a nemzetiségek érvényesülésének határt akarnak szabni. Nem hangsúlyozzák azonban, hogy a magyarság részesedése *schol sem éri már el azt az arányt sem, amely a lélekszám szerint megilletné*. Pedig ezt pontos számok bizonyítják, különösen a szabadfoglalkozások terén.

A lapok tiltakoznak. A tiltakozás azonban nem védekezés. A becsületes és hatásos önvédelemnek egyetlen módja van: *a nemzeti együttérzést kell elmélyíteni és területét kiszélesíteni*.

A la gresszus di lányo valamiko zé tartoz lehet kö aradt, h szág a l előkelősé a Grál-m finom, f a városo kat, mis tatra gy ren — a talmas h Érdeklő szellemü hogy az éledésérő ja megm hanem v írója elő kis füze modern szerveze terdami ült a „N német, a nyomta

Cso szában, földet, s és dicső zeti fejl nyúl a mennyir dek, ner galom r kisérletü dolnak a re, köve kezettek szokásró ezelőtt n ledny és bel, mir foglalko volt, ha pompás hanem c soha an lovagok a az aufkl len örö e célra ték, ki szomszé és így te tükrocsk csolatba fellázad páció vi plüssdiv korszak mozgaló is látni egyform hirdetté lönségé mint a habitus s ez az megvék végig ar nők na szakolts törekvés A keres

Az új katolikus világmozgalom: a Grál

Ma: Ladi Zsolt

A legutóbbi dublini eucharisztikus kongresszuson a legnagyobb feltűnést egy hollandi lányokból álló csoport keltette. Hollandia valamikor Európa első protestáns államai közé tartozott s most éppen annak a szellemnek lehet köszönni, amely e fiatal leányokból kiáradt, hogy a tengerszín alatt fekvő kis ország a katolikus világ legmagasabb szellemi előkelőségei közé tartozik. A kétszáz zarándok a Grál-mozgalom tagja volt s amikor decens, finom, festői uniformisaikban végigvonultak a városon és esténként előadták népies táncukat, misztériumjátékaikat, vagy nyilvános áhitatra gyűltek össze a város valamelyik főterén — a világ minden részéből összegyűlt hatalmas hívó sereg csak bámult és csodálkozott. Érdeklődni kezdtek irántuk, tanulmányozták szellemüket és szervezetüket és akkor kiderült, hogy az öskeresztény ideálnak egy olyan feléledéséről van szó, amely hatalmas erővel fogja megmozgatni nemcsak a keresztény világot, hanem valamennyi női mozgalmat. E sorok írója először az ausztráliai: a waggai püspök kis füzetéből ismerte meg évekként ezelőtt a modern laikus apostolságnak ezt a csodálatos szervezetét s amikor most februárban az amszterdami Grál-székház egyik termében szemben ült a „Názáreti Asszonyok” egyikével, ő már a német, amerikai, angol és kínai broszúrákat nyomta a kezébe.

Csodálatos, az Egyház hatalmas reneszánszában, amely hódító erővel szántja végig a földet, szenvedést vetve, szenvedéssel öntözve és dicsőséget aratva — mennyire nem felekezeti fejlődés ez, hanem milyen mélyen belelyúl a történelembe, az emberi természetbe s mennyire irányt szab korok, osztályok, rendek, nemek további fejlődésének! A Grál-mozgalom nem talál abban semmi csodát, hogy kísérletük sikerrel járt, hiszen ha visszagonolnak a női lélek fejlődésére, a nő történelmére, következetesnek kell mondanunk a bekövetkezettéket. Nevelve mesélnek a régi holland szokásról, amely egy évszázaddal, ötven évvel ezelőtt még determinálta a nők sorsát. A fiatal leány és a fiatal asszony is otthon ült s egyébbel, mint pletykával unalmas perceiben alig foglalkozott. Könyvet nem olvasott, ritkaság volt, ha művelni merete magát. Sigrid Undset pompásan fejt ki, hogy nem a kereszténység, hanem a felvilágosodás nyomta el a nőt, mert soha annyira nem nyugték a négy fal között lovagokat játszó papucshősök igája alatt, mint az aufklerista században. Hollandiában is egyetlen örömmük az volt, ha kis tükröcskéjükkel az e célra külön beépített ablakból megfigyelhették, ki megy végig az utcán, ki megy be a szomszédházba, mit csinálnak a szomszédok és így tovább. „Spionettnek” nevezték ezt a kis tükröcskét s ezen keresztül jutottak csak kapcsolatba az utcával. Természetes, hogy a nő fellázadt az „elnyomatás” ellen. Az emancipáció visszatartóhatatlanul rohant előre, mert a plüssdiványok, a krinolin és az álszemérem korszaka természetellenes volt. A suffragette-mozgalomban megindul az erjedés. Még ma is látni öreg hölgyeket a „réggi gárdából”, akik egyforma jogokat követeltek a férfival és azt hirdették, hogy a két nem között semmi különbség sincsen. Ha nem is szívnak szívart, mint a dán suffragettek nagyrésze, a férfias habitusra, az energikus külsőre sokat adnak s ez az akarat szemükbe is kiül, sőt orruk is megvékonyodik és „férfias” ráncok vonulnak végig arukon a homloktól az állig. A holland nők nagyrésze azonban belátta, mennyi erőszakoltság rejtőzik, mennyi természetellenes törekvés van az „egyenlőség” mozgalmakban. A keresztény középkor hatalmas női tehetsége-

ket, organizátorokat, rendalapítókat, tudósokat mutat fel s csak azt nem ismerik, hogy a nő és a férfi egyenlők. A nőnek meg van a maga külön hivatása és a teremtés terveibe ütközik, ha fel akarja borítani az Istentől alapított rendet. A suffragettek öreg gárdáját a kiábrándult, desilluzionált holland leánytömeg tiszteli még ma is, hiszen ők voltak az előharcosok, akiknek sokat lehet köszönni, de a mai leányok már felismerték, hogy a nő legszebb hivatása, az áldozat, az adni tudás.

Mit jelent ez az áldozat? Az értékek rendjét felborított világnak gyógyulást adni, a szegényeken segíteni, a betegeket látogatni, a családokat ápolni, szomorúakat és kétségbeesetteket vigasztalni, előkészíteni a reformátorokat, az alkotó férfiak útját egy jobb, egy igazságosabb társadalom felépítésében. A holland leányok lapogatódzása erre irányult. Es megtalálták azt a csodálatos formát, ami több mint harmánczeder működő élő tagot hozott számukra, azt a mozgalmat, amely nem az organizációból, nem a kegyes sóhajlásokból, nem klub-összejövetelekből és nem pletykából áll, hanem áldozatból. Kísérteties volt számomra ennek a Grálnak szelleméről, regulájáról, szervezetéről olvasni most, amikor Sigrid Undset új csodálatos kis könyve, Merici Szent Angela élete kerül a kezembe. Szent Angela épügy, mint Chantal Franciska, Ward Mária és Páli Szent Vince a laikus apostolság új formáinak megalkotására tették rá életüket, de terveik haláluk után nem váltak valóra és nem egyeztek meg az alapítók akaratával. Szent Angela például látta, milyen nagy szükség van arra, hogy egyenruha, kolostor és klauzura nélküli „laikus” apácák is járják át a világot, akiknek nincs hivatásuk a konteplatív élethez, de Istennek akarják áldozni magukat azáltal, hogy ő benne életüket és egészségüket adják felebarátaikért. Milyen gyönyörűen írja Páli Szent Vince, hogy az ő irtalmas nővéreinek rendháza a család, a kórház, a cellájuk a betegszoba, klauzurájuk az engedelmesség, fátyoluk a szemérem, istenfélelem a beszélő vágyuk. Ezek a szavak csak a műveletlen emberek előtt jelentik a konteplatív, vagy a zártabb szerzetek lebecsülését, mert kizárólag egy új

Katicabogár

Meleg, szerető kezeken
Ide-oda jár
Pettyeshátú kis édes
Katicabogár.

Alig érzi a kéz
Lába nyomát.
Félve figyeljük,
Száll-e tovább?

Ritka e vendég,
Mint a mosoly
S mint tünemény
A légből oszol.

Míg a kezünkön
Sétál vidoron,
Marasztva szeretjük,
De — huss — oda van...

Alighogy láttuk:
Ellebegett,
Mint az imádság
És szeretet.

Szunyogh Barnabás

formára vonatkoznak és annak szükségét akarják éreztetni, hogy kell lenniük olyanoknak is, akiket a belső fogadalom tart össze, különben pedig nincs az az életviszony, amelybe bele ne tudnának javító hatással szólni. Merici Angela, Chantal Franciska és Ward Mária terve nem valósult meg és most hirtelen eszembe jut a pápa szándéka a Katolikus Akcióval, amely a laikus apostolságra van felépítve. Mintha bátorságot akarna önteni a Szentatya azokba, akik ezeket az öskeresztény eszményeket ápolják szívükben.

A Grál élén a Názáreti Asszonyok fogadalmas kongregációja áll. Nevüket nem ismerik, ujságokban nem szerepelnek, egyenruhát csak felvonuláskor hordanak s a mozgalom legfőbb vezetése az ő kezeikbe van letéve. Nem a Grál organizmusáról akarunk írni, nem a Názáreti Asszonyok noviciatusának idejéről, nem segítőkéről, hanem arról a munkáról, amit végeznek. A Grál célja az, hogy egyrészt megvédje a fiatal leányokat azoktól a veszélyektől, amelyek rájuk leselkednek, másrészt pedig (ez a legfontosabb), hogy célt adjon életüknek a másokon való segítség által. A mozgalom tagjai csak tizenkettődik évüket betöltött leányok lehetnek, a társadalom minden osztályából. Összejöveteleiken, amelyek szigorúan megszabott szabályok szerint vannak megalkotva, olyan témákról folyik szó, amelyeknek pusztán említésére igen sokan megijednének „félénk” katolikusaink közül. Nem, nem a kényes kérdéseket tárgyalják, nem azok fölött kellene kétségbeesni. A lelki élet előrehaladottságának mélységei miatt ijednének meg sokan, mert a Grál nem az imarecitálást tartja a legfontosabbnak, hanem a tevékeny szeretetet. A Grál tagjai kint működnek szerzetes az életben. Falusi, vidéki leányok, gyári munkások, egyetemi hallgatók, diplomás hölgyek, hivatalnoknők, cselédek, szakácsnők és iskolásgyermekek. Mindenki a maga helyén, a maga csoportjában, a maga szervezetében és kint az életben mindegyik meghatározott céllal. „Meg kell mutatni a világnak, hogy kik vagyunk, hogy milyen a keresztény ideál s példát kell adnunk, hogy életünket kövessék.” Az uniformis, a misztériumjátékok mind csak eszközök. Miután mai korunk szereti a kollektív megmozdulásokat is, szükség volt erre. De a sport éppen így nem marad ki a „teendők” közül. Atletikától a mozgásművészetig, a tornától a táncig, a testgyakorlásnak minden nőies fajtáját felhasználják harmónikus céljaik elérésére.

A Grál első legnagyobb jelentősége az, hogy hátat fordított mindazoknak a próbálkozásoknak, amelyek a fiu-ijusági mozgalmak után kullognak, megszüntette azt a lehetetlen állapotot, hogy a fiatal leány minden lelki szükségletét más és más klubban elégítse ki s ha a test „karbantartásáról” volt szó, akkor főleg elveszzen előbbi egyesületei és a lelki élet számára. Harmónikus egészet, tökéletes nevelést, modern formát és életcélt ad a fiatal leánynak a Grál, amelynek második jelentősége az, hogy a Názáreti Asszonyok vallásos kongregációjában megalkotta a szerzetesi életre hivatást érző, de nem kolostorba való hajadonok és özvegyek vallásos társulatát, a modern civilizációnak, raffinált kulturának e zűrzavaros világnak megfelelő alakban. Mind a két jelentés korszakalkotó, ha elgondoljuk, hogy a mai idők kollektív mozgalmában még mindig mennyire a férfias szempontok az irányadók s milyen tétovázó lépésekkel haladhat csak előre az egyszerű, vagy egyetemet végzett leány is. Gondoljuk csak el, hányan táplálkoznak a művelt magyar középosztály leányai közül színházi lapok kétesértékű cikkeivel és képeivel s hányan bolyonganak a megkeseredés, a vénkisasszonyosság, vagy pedig a félőrült mondainség ösvényein. Természetükből kivetkőznek s elvesznek a család, a társadalom és Isten számára. A Grál hódító útja megállíthatatlan, mert az emberi szellem gyökereinél találta meg a hibát és születése olyan szükségszerűség volt, mint amilyen forradalmár századunk, nagy alkotásokat és reformokat váró, szellemének megfelelő.

KÖNYVISMERTETÉS

AZ ASZFALT APOSTOLA

A metropolisokat, sőt a kisebb városokat is gyűrűként övezi a perifériák gombamódra szaporodó, nyomorgó ember-tömege. Már a nagy Prohászka püspök égő fájdalommal látta és érezte át sorsukat, felsíró panaszuikat:

*„Emberméltóság letépte rólunk,
Éltünk oly hitvány, oly állati
Nyomorba fullva kérdezzük néha
Mi volnánk Isten képmásai?”*

Rámutat a nagy sebre: „Kevesen vannak, akik fogalmat alkothatnak maguknak azon dögletes barlangokról, amelyekbe tízezrek vannak beleygőmészölve, oly rémületes állapotban, hogy önkéntelenül a rabszolgahajtók borzalmaira gondolunk”. (Kultura és Terror). Sorsuk mindenkit érdekítő kérdéssé növekedett, hiszen ha egyszer ez a rettenetesen megdagadt nyomortenger viharzásba kezdene, mindent elseprő utjában nem maradna semmi. Az egyház a jó pásztor végtelen szeretetével siet enyhülést vinni, sebeket gyógyítani. Az új papi nemzedék hősi lemondással áll a nyomorgók közé, hogy velük nélkülözhet, szenvedjen, de teljesítse küldetését; „Örömet vinni a szegényeknek...”

P. Lhande: „Krisztus Párizs vadonjában”, Elekes B.: „Krisztust... Kenyeret” c. könyvében vizsgálja ezt az apostoli munkát. Ennek az öntöző papípusnak az egyszerű megtestesítője Carl Sonneschein, Berlinnek széles látókörű, „tüzes munkakészletű” apostola. Őt éve, hogy meglátta s ne ének egész irodalma van. Már magyar nyelven is olvashatjuk a rendkívüli egyéniségnek tömören, évtizeden megírt életrajzát, bemutatva méltó munkásságát. A Magyar Kultura könyvtára 3. szánában Katona Jenő „Az aszfalt apostola” címmel.

1900 Mindenszenteken mutatva be első szent-miséjét a római Collegium Germanicum-Hungaricum-ban. Emlékképecskén ezt a tüzes ifjú lángolással telített életrajzjelző felírást találjuk: „Örömhirt vinni a szegényeknek...” Tapasztalásból nem is ismerte a nyomort, kedvező családi körülmények között, gondtalanul élte át gyermekéveit és mégis szívében és egész lényében a szegények iránti részvét izzott. Örömhirt vinni az éhségtől szárazra aszott, meztelenre rongyolódott, piszkos odukból megbujt proletárok közé. Papi szívének minden melegével állott az öncéllá vállt magántulajdon vértanúinak, a lelketlen, robotban érzéketlenné fásult munkástömegeknek élére, hogy kivívja számukra Krisztus igazságát, hogy begyógyítsa a sebeket, a társadalom minden sebet, Krisztus szelleméből fakadó katolikus gyógyirral és új, friss életelixirt öntsön annak minden megnyilvánulásába.

Ugy találja, hogy a templom üres, vagy legalább is azok hiányzanak belőle, akik leginkább rászorulnának az örök élet ígéire. És elindul keresésükre. Első állomásán München—Gladbachban szervezi az egyetemi ifjúságot és hidat épít közöttük és a munkások között. Testvérkezét szorit a szellemi és a testi munkás. Lelkipásztori előmunkálatokat végzett, amely abban állott, hogy igyekezett érdeklődést kelteni a katolicizmus iránt s ezt az érdeklődést maradandó keretek közé szorítani. Bámulatos munkabírással, elsőrendű képességekkel, a szónak mindent legyőző erejével dolgozott, szervezett, ujságot szerkesztett, előadásokat tartott.

A háború őt is megbénította munkájában, de utána, most már Berlinben — amelynek nyomorgóiról megrázó naturalizmussal ír Georg Fink nemrég megjelent regényében, az Éhes vagyokban — még nagyobb, hősiesség nekilendü-

Elsőáldozási emlékképek,

két nyomással, két színezésben, csinos izléses kivitelben kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában

Oradea, Strada Rege e Carol 5.
A nagyobb méretűek (18×27 cm.)
ára 2'50 lei, a kisebb méretűek
(14×23 cm.), ára 1'50 lei.

léssel látott csodálatosan merész tervei véghezviteléhez. Sietnie kellett, a szíve beteg volt; orvososa tíz évet remélt még számára.

Sok százezer márkát jut kezén keresztül a szegények segítésére, de érzi, hogy karitatív uton nyújthatunk ugyan morzsát a társadalom szegény Lázárjai számára, azonban ez nem elég; kenyeret kell adnunk. A munkásnak ugyanis joga és kötelessége maga, családja és társai részére követelni az emberhez méltó megélhetés előteremtését, mert ezzel szoros összefüggésben van az erkölcsi létérdeke is. Hogy az ember keresztény módon élhessen, kell hogy egyáltalán éljen, hogy legyen biztos kenyeré s egy fészek, hová nyugodtan hajthassa le a fejét. Ott, ahol minden pillanatban az éhhálál leselkedik, nem lehet az égre gondolni. Ahol minden percben a létminimum előteremtése után kell futkosni, ott nem jut idő a templomra. A korgó gyomor nem az imádság kísérelő zenéje.

Nemcsak Berlint, hanem az egész Dél-Németországot belevonja csodálatos munkájának bűvkörébe. Központi irodájában az S. S. S. (Sekretariat Sozialer Studentenarbeit)-ben állandóan szól a telefon, levelek százai érkeznek naponta és a legkülönbözőbb társadalmi osztályok és világnézetek emberei keresik fel, hívják meg és veszik igénybe segítségét. Igazi katolikus akció központja és irodája. Éjjel és nappal összefolyik nála, a krisztusi szellemben megindított, nagy reformmunka végzése közben.

Kavargó bűnörvény szélén járt és fenyegette őt is a veszélye. De ment lankadatlanul, mert érezte, hogyha nehéz is, mégis mentő kezét kell nyújtania a mélységbe zuhanók számára. Nem lehet elzárkózni, hiszen Krisztus is elment a bűnösök közé.

Ez a hatalmasan lobogó fáklya 1929 február 20-án hunyt ki. Utolsó útjára elkísérte a társadalom minden rétege, amelyet irtózatos méretű munkásságával hullámzásba tudott hozni.

Ma még áll a kritika harca, amelyben a végletek találkoznak; de munkája él a német katolikusok lelkében és terjed túl a határokon is, mert Krisztus szellemét sugározza.

Bélteky Ferenc.

A könyv kapható lapunk könyvosztályánál.
Ára 35 lei.

Krane Anna báróné: Magna Peccatrix

Regény. Fordította: Ijjas Antal.

Korda R.-T. kiadása. 224 lap. Ára füzve 95 lei,
kötve 135 lei.

Nem új könyv. De máig a bűnbánó Magdolnáról ilyen felemelő hatású regényt még nem irtak az egész világ irodalmában. Pedig Magdolna állandó regénytema. Krane báróné nagyon finom, mélységesen vallásos és bravurosan ügyes író tollával nyult ehhez a fölötté kényes témához. Iskolapéldáját adta annak, hogy miként lehet a legkényesebb szituációt: Magdolna feslettségét úgy megírni, hogy azt akármelyik hamvaslelkű apáca, vagy fehér leány anélkül olvashassa, hogy a legkisebb rossz gondolata támadjon kapcsán. A továbbiakban pedig, mint páratlan lélekismerő, az olvasó előtt alakítja át a bűnös Magdolna lelkét a krisztusi eszmék tüzeiben tisztává formálódó, szépséges és vonzó szentnek lelkületévé. Mindezt nem elvont, szemforgató és csepegős prédikálással teszi, hanem az érdekes események sodrába, a fonséges eszmék hatáskörébe állítja be főalakját és annak Isten adta lelkét ezekkel csiszoltatja az olvasó érdeklődését kielégítő művészetével értékes égi drágakővé, mint ahogyan a gyémántcsiszoló ragyogó ékszer hoz létre a sáros földből kiemelt, kavicsnak látszó nyers gyémántból. A könyvet Ijjas Antal újszólván átdolgozta. Fordulatos, modern nyelvvel, de a tartalmi résznek teljes megőrzésével szinte ujjalalkította. E munkát egy családi könyvtárba, mint valamennyi egyesületi könyvtárba nagyon melegen ajánljuk. Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Csávossy Elemér S. J.: Egy sir a Duna fölött

Budapest, 1934. Korda R.-T. kiadása. 116 lap.
Ára 36 lei.

Ujabbán mind gyakrabban adnak ki olyan életrajzokat, amelyekben kevés a rendkívüli, hiányzik a csodás és az életrajz hőse ember a mi napjainkból, élete küzdelem a mai nehézségekkel. Az ilyen életrajzoknak sokszor több a hatásuk és hasznuk, mint kiváló szentek heroikus aktusokat leíró élettörténetének. Ilyen életrajzot dolgozott fel Csávossy S. J. ebben a kis könyvben. Bogner Mária Margit Nagybecskerekén született és az érdi vizitációs zárdában 28 éves korában meghalt apácának az élete. Ennek az életnek nincsenek bonyodalmai, nincsenek regényes epizódjai. De az élet hordozójának lelke tárt könyv volt az idő előtt és kezei között ott volt a lelki naplója, amelyek egy szép lelkület csendes fejlődését és normális egészséges megnyilatkozásait tárták föl. Epp ezért ezt a könyvet tökéletességre törekvő lelkek nagy haszonnal olvashatják.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Gerely Jolan:

Hívatas vagy robot?

(A dolgozó leány). Korda rt. kiadása.
Budapest, 1934. Ára 95 lei.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

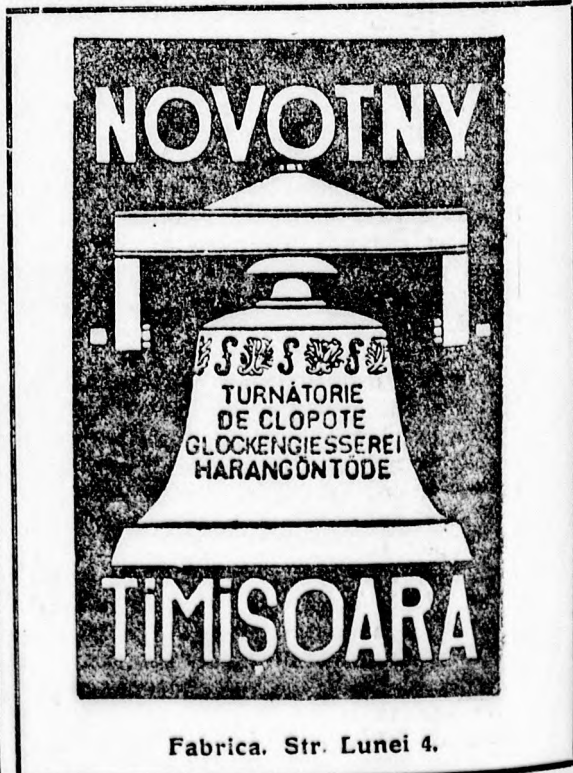
Örömtelen üresség, gyötörődés és földrehozó teher az élet annak, akinek a munka csak kényszerű robot. Ellenben szépség, öröm és magasba emelő szárny annak, aki hivatást lát benne. Ezt a gondolatot akarja ez a könyv érzékeltetni.

Másik vezető gondolata, hogy a nőnek, bármely munkakörbe állítsa is őt az élet, a legnemesebb, lelki értelemben, mindig anyának kell lennie.

Nem hiánytalan felsorolást akar adni a könyv az összes lehetséges női pályákról, csak azokkal foglalkozik, amelyek a női természettel és hivatással összegyegyeztethetők, vagy legalább is nem ellenkeznek azzal és amelyek a mai viszonyok közt elérhetőek.

Mert a valóság ma bizony az, hogy egyre növekszik azoknak a nőknek a száma, akik nem tudnak férjhez menni és saját maguknak kell megkeresniük kenyerüket. Vajon kétségbe kell esniük a férjhezmenni nem tudó, dolgozó nőknek? Erre a kérdésre is megfelelő és pedig felemelő vigasztalással az író. „Bármily pályára kényszerítene is az élet a nőt — ez az író felemelő gondolata — találhat nemes gondolatokat, felemelő távlatokat és ami a fő: „mindegyik kis dolgozó szobából, vagy műhelyből is lehet nyitni ablakokat a mennyország felé, mert minden hétköznapi munkát is megtölthetünk oly örök gondolatokkal, amelyek azt az Isten-szolgálat magasságába emelik”.

Az író eddig megjelent munkái is méltó feltűnést keltettek. Ezt a legújabb művet meg éppen nem ajánlhatjuk eléggé minden felnőtt leánynak.

Fabrica. Str. Lunei 4.

Kulcsár Nálman:

„Don Bosco“ Santo

— Levél a Vatikánvárosból. —

A galileai Halász ezerkilencszáz esztendő katedróját övező arany sugárglóra ragyogása. Róma páratlan jubileumi fénye, szépsége és lelkesedése izzott az öröm és megdicsőülés hívsvégi szimfóniájában felmagasztalt nagy szociális szent ünnepén. Don Bosco szelíd, örökké mosolygó képe a pápai udvar eddig nem látott pompájában vonult a Scala Regia s a bronzkapun át a Szent Péter-terre, majd onnan a bazilikába. A világegyház legnagyobb templomából kiszorult tizezrek kitérő lelkese-dése százszorosan felerősített visszhang gyanánt zúgott fel odabenn, amint Don Bosco képe a tündöklő óriás csillárok fényzuhatagában megjelent.

— Evviva Don Bosco!...

— Evviva Don Bosco Santo!...

A bazilika széles kőlépcsőin több ezer munkásfiú és munkásleány — a nagy szent „nevelt gyermekei“ — kipirult arccal éneklék Don Bosco himnuszát. Árva senkifiai, senkileányai egyetlen nemes érzésben olvadnak össze, a hála könnyes meghatottságában zengenek közzöntő dalt az Árvák Atyjának, az ifjúság megmentőjének. A himnusz refrainjét tovasodorja az érzésáradat s a hatalmas téren csakhamar mindenki a fiatalokkal énekl:

„... Raggia su Te l' aureola
Di Cristo, eterno Sol...“

(Örök napunk, Krisztus dicsőfénye övezzen Téged!) A baloldali oszlopcsarnoknál, az apátok, püspökök, érsekek, bíborosok hosszú sora mögött feltűnik hordozható trónusán, teljes főpapi fenségében a világegyház látható feje, XI. Pius pápa. A körülötte riadó eget-verő éljenzésben atyai keze jobbra-balra osztogat áldást. A bejáratnál térdelő munkásifjúság lelkesedése tetőfokra hág:

— Viva il Papá di Don Bosco!...

— Éljen Don Bosco pápájál!...

Felédhetetlen bevonulás! Rómában hosszú évtizedek óta nem láttak hozzá hasonlót!...

1883 őszén csendes, fiatal vendége volt a kezdet nehézségein akkor már túllévő valdoccói Oratóriumnak. Egy rokonszenves, komoly milánói pap kereste fel Don Boscot; szívélyes eszmecserét folytatott vele, majd a szent készsége engedelgyével megtekintette a fiúotthonát, tantermeket, különböző műhelyeket s hosszabbban tanulmányozta a betűöntő s a nyomda felszerelését. Don Achille Ratti — ő volt az ifjú látogató — akkor kezdte meg működését a milánói Ambrosiana könyvtárban. Magától értetődően a fiatal tudóst mindenekelőtt az Oratórium sajtóberendezése érdekelte. Délben elragadtatással számolt be Don Boscónak a tapasztalatakról. A kis torinói csibészekből nevelt tanoncok felnötteket megszegyenítő tudással és lelkiismeretességgel végeztek a legigényesebb munkát is... Ebed során szóba került a Vatikán s az olasz kormány közötti feszültség ügye. (Köz tudomásu, hogy Don Bosco úgy a Szentszék, mint az olasz államférfiak legteljesebb bizalmát élvezte; mint ilyen, számos kényes kérdés tisztázásában játszott fontos közvetítő szerepet.) A leendő XI. Pius, — a lateráni béke pápája — Don Bosco személyes előadásából győződött meg, mennyire szívén viselte, mennyire szeretne volna megoldáshoz közelebb vinni a római kérdést...

Ötvenegy esztendő telt el azóta. Alig egy emberöltő. A valdoccói Oratórium hajdani látogatója az ezerkilencszáz esztendő Megváltás jubileumi hívsvégi Szent Péter katedrójának fenségéből hirdeti a világnak Don Bosco dicsőségét... Beatum Joannem Bosco Sanctum esse decernimus et definimus, ac Sanctorum catalogo adscribimus... A márványba

zilikában szorongó félszáz ezer tömegeből, huszonöt nemzet zarándokaiból mint egyetlen emberből tör ki ismétellen az örömjongás:

— Viva Don Bosco Santo!...

A Halász sírja előtt térdre hull, úgy ad nálat a Teremtőnek e fényes szép lélekért a Szentatyja. Te Deum laudamus... Téged Isten dicsérünk... Az ősegyház e gyönyörű háládó himnuszát Lorenzo Perosi ez alkalomra szerzett, új kompozíciójában énekl — a világhírű mester személyes vezényletével — a Cappella Sistina nyolcszázalómú kórusa. A dallam-tenger havargó szólamaiból, mint hívsvégi hangok ünnepi zúgása száll tova az ének hullámhegyein és hullám völgyein: Tu rex gloriae, Christe! Krisztus, dicsőség királya... — Benne magasztosul fel minden szépség, jóság, igazság; az Ő fénylő arca ragyog át a kiválasztott lelkek útján. Rohanó századok ezerféle változata közt az Ő kegyelmének csodája, dicsőségének visszatükröződése valamennyi boldog és Szent... *

1841 december 8-án, a Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának ünnepén szentmiséhez készül Don Bosco a San Francesco templom sekrestyéjében. Honnan-honnan nem, oda-vetődik egy riadt nézésű, rongyos kislány. A templomszolgá, afféle házsártos teremtés, részöl: Tudsz-e ministrálni? A gyermek tagadólag rázza fejét s elkezd vihogni. Az indulatos sekrestyés erre leken neki egy nyaklevest s odébb lödítja. Don Bosco azonban védelmébe veszi a szerencsétlen teremtést. Mise után magához inti:

— Hogy hívnak, fiacskám?

— Bartolomeo Garelli.

— Hány éves vagy?

— Tizenégy.

— Édesapád foglalkozása?

— Már meghalt.

— De édesanyád él?

— Ő is meghalt... *

— Tudsz írni-olvasni?

— Nem.

— Valami mesterséget csak tanulsz?...

— Semmit.

— Hát füttyörészni tudsz-e? — kérdi végül félig tréfásan Don Bosco, hogy benső megindulását valamiképp leplezze.

Megcsillan a gyermek szeme. Boldog szégyenke, hogy valamire már igennel felelhet:

— Füttyölni?... Tudok-e?... Naná!...

Ez elég a barátságához. Garelli az Oratórium elsőszülött gyermeke.

— Ugyan minek bajlódik ilyen csibészekkel?

— Ezek a gazfickók tönkreteszik az életét! — De meg miből fogja eltartani őket?...

Se vége, se hossza a „jóindulatú“ tanácsadásnak. Don Bosco hajthatatlan. Valaki ráfogja, hogy észelős. Sorra vizitálnak nála még paplársai is; némelyik sírva fakad abban a meggyőződésben, hogy „Povero mio Don Bosco“ fényleg megbolondult. Két barátja — Vincenzo Ponzati és Luigi Nasi — vállalja az elmegyógyintézetbeszállítást. Elegáns legény áll meg Don Bosco lakása előtt. A két jó ember sétakocsizásra (!) hívja a szentet.

Don Bosco az ajtóban áll a szitán. De nem mutatja. Kocsibaszállásnál barátai udvariaskodnak. Ő azonban szabadkodik:

— Csak előre, kedves barátaim! Méltóztassanak előbb önök „beszállani“...

Azok gyanútlanul helyezkednek el. Ajtócsattanás. Don Bosco odakünn csengő hangon szól a kocsisra:

— Egy-kettő, testvér! A bolondok házába!

A jámbor atyafi mit sem sejtve csap a lo-

vak közé... Az intézet alkalmazottai csodálkoztak, hogy „egy helyett kettő“ jött s minden tiltakozás dacára — hiszen a kliensek rendszeresen protestálnak. — leszedték lábáról a két rugkapáló egyházi férfit, akiket kínos helyzetükből csak másfél óra múlva szabadított ki falrengető kacagás közben az igazgató.

Don Bosco pedig folytatja gondviselés-szerű munkásságát. Szennyes nyomortanyák odúiból szedi össze a társadalom lélektelen gépezetéből korán és ártatlanul kihullott emberpalántákat, maszatos utcagyerekeket, vásott suhancokat, agrólszakadt senkifiait; átfázott ifjú lelkekben szent tüzet éleszt, a kegyelmi élet csodaszép virágait fejleszti. Az Isteni Munkásifjút, Jézust állítja lelki szemek elé eszményképül, munkatársul. 1846-ban Torino Valdocco nevű városrészeiben véglegesen letelepedik az Oratórium s a szent világraszóló alapításának, a szalézi társaságnak (Pia Società Salesiana) szíve lesz. A szalézianusok s a párhuzamos női ágazattal (L'istituto delle Figlie di Maria Ausiliatrice = Segítő Boldogasszony leányai) ma — öt világrészben — 20000 rendtaggal, 1430 intézettel (gimnázium, szakiskola, műhelyek, tanoncotthon) rendelkeznek. Egy-egy Oratóriumuk a céltudatos munka, mosolygó lelkek otthona, ahol diákok és iparosifjak példás egyetértésben, testvéri szeretetben, egymás munkájának kölcsönös megbecsülésében készülnek fel az életre, hogy ott a társadalmi kiegyenlítődés öntudatos, előítéletmentes, nemes gondolkodású munkásai legyenek. *

Don Bosco korának kétségtelenül legrokonszenvesebb, legvonzóbb egyénisége. Minden lélekzúdulásán megcsillan a természetfeletti élelkör optimizmusa, mindenbe beleszővi az örökkévaló értékek aranyzárait. Amikor sokan hervadt akarással csüggték meghasonlott jelenjüket romjain, fásultan, kilátástalanul dobálták oda utolsó energiájukat a gond, könny, kín terhes mezején elinduló ragályos koreszmék feltartóztatására, — a szelíd, alázatos torinói pap belemosolyog annyi vívódás, feszülés meddő áramlásába s a szentatyák bölcseségével, a katolicizmus örök üdőségével öleli szívére az új idők diktálta új eszközöket, hogy azok segítségével a gonoszág elleni küzdelmet megvívja. Nemesítő hév, színtiszta katolikum jellemzi minden lépését. Emberi gonoszág és elvetemültség a kiváló hitszónok és sajtóapostol Don Boscot élet-halál küzdelembe sodorja. Méreg, revolver, gyilkos mond csődöt a Gondviselés e nagy pártfogoltjával szemben. Életének némely szaka regénybeillően érdekfeszítő, izgalmas epizódokban bővelkedik. Szerették volna elnémitani, mert nagyon is modern volt. Maradéktalanul látott és érzett minden törést, kapkodást, kínos megpróbáltatásaiban már zsenge gyermekkor óta fájtalan tapasztalt a kor lelki eltévelyedéseinek legtávolabbi következményeit, felismerte azok okát és nem riadt vissza addig nem látott, kezdetben úgyszólván mindenkitől félreértett és gáncsolt kezdeményezésektől sem. A valódi haladás nem rombolhat, hanem csak alkothat, csak a lélekkultúra fényes csúcsaira vezethet... s e szent meggyőződése avatta őt a minden modernségben Életet fogadó prosperitás megértő, lánglelkű apostolává... Egyben hidhoz, láncszemhez is hasonlítható mosolyban, kedvességben, önfeláldozásban ellobogó élte, amellyel egymástól már-már elszakadó generációk között teremtetett termékeny kapcsolatot. A bezárult jubileumi esztendő legnagyobb eseménye méltán az ő szenttéavatása volt. Kiteljesedett egyéniség, világító lélek, modern szent! Milliő és milliő szív elismerő hódolata mellett szállt fel oltárainkra, hogy a mai élet eszeveszett forgatagában elárvult, magárahagyottan csavargó lelkek közbenjárója legyen. Annál, aki a Megváltás isteni művének jegyében kezdődő huszadik centenárium küszöbén benne, a sajtóapostolban, az utcagyerekek atyjában, a munkásifjúság szentjében dicsőítette meg Egyházunk örök ifjúságát!...

Már csak 5 napig lehet jelentkezni az »ERDÉLYI LAPOK« tíznapos olaszországi és római társasutazására.

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdasági és városi adósságok felszámolásáról szóló törvény

(VI.)

67. sz. A jelen törvény kihirdetésekor jóváhagyott kényszeregyezségben levő intézetek, ha most összes követeléseiknek legalább 15 százalékáig ezen törvény intézkedései alá esik és ha összes adósaikra elfogadták az I. és II. fejezetek rendelkezéseit, a törvény kihirdetésétől 5 évi kegyelmi határidőt élveznek a még hátralékban lévő összes kényszeregyezségi részletek fizetésére.

Ezen idő alatt a fenti intézetek kényszeregyezsége vissza nem vonható, azok ellen csőd nem nyitható és egyéni végrehajtás nem fogatosítható.

Ezen intézetek az 50. és következő szakaszok rendelkezéseit vehetik igénybe a szövegben megállapított megkülönböztetések szerint, feltéve, ha a törvény kihirdetésétől egy év alatt lemondanak a kényszeregyezségről.

Különleges intézkedések.

(A 62. szakasz a Nemzeti Bank által a jelen törvény folytán szenvedett károknak állami megtérítéséről szól. A 63., 64., 65. és 66. szakaszok igen hosszadalmas intézkedéseket tartalmaznak a Creditul Rural, Creditul Urban, Creditul Ipotecar Transitoriu és a Casa Rural-ra vonatkozólag, amelyek olvasóinkat nem érdeklik s így mellőzzük ezeknek lefordítását, hogy olvasóink minél előbb a teljes szöveg birtokába jussanak. Ha valakit mégis érdekelnének ezek az intézkedések, szívesen szolgálunk külön felvilágosítással).

Általános és átmeneti intézkedések.

67. sz. A jelen törvény kedvezményei alá eső hitelezők és adósok közötti és a tartozások megszüntetésére vagy felszámolására vonatkozó összes megállapodások és egyezségek 50 százalékos bélyeg- és illetékkedvezményben részesülnek és ezek is csak azon összeg után fizetendők, amely az adós terhére megmaradt, a tőkekamutadó pedig csak az ezen egyezségeken foglalt kamatok után fizetendő, ellenben nem fizetendő tőkekamutadó a 3. és 32. szakaszok szerint tőkésített kamatok után.

Az ezen törvény alá eső követelések után járó és a törvény kihirdetésekor még be nem fizetett örökösödési adók hivatalból felülvizsgálendók.

68. sz. Az ezen törvény alá eső hitelezők által az ezen törvény alá eső adósok ellen a jelen törvény kihirdetéséig fogatosított minden végrehajtási lépés és biztosítási intézkedés megsemmisítetik, az adós kérvénye alapján, amely az összes végrehajtató hitelezők vagy beavatkozók megidézése mellett tanácsülésben fog elbíráltatni.

A megsemmisített végrehajtási és biztosítási intézkedésekből kifolyólag a végrehajtott javakból vagy a jövedelmek zár alá vételéből befolyt összegek, ha azok a jelen törvény kihirdetésekor letétben vannak, azonnal szétosztandók a végrehajtást szenvedett adós hitelezői között a 16. szakasz szabályai és az 5., 6., 34. és 35. szakaszok alkalmazása mellett.

Az adós kérheti, hogy ezen összegek első sorban a 69. szakasz szerinti kiváltságos hitelezők kielégítésére, vagy egy vagy több hitelező a 6. és 35. szakaszok szerint leszállított követelésének kiegyenlítésére fordítsanak.

A fogatosított árverések, amelyek ellen kellő időben beadott felfolyamodás van függőben a Semmitőszéknél, az adós kérelmére, amely a törvény kihirdetésétől 2 hónap alatt az előírt formában nyújtandó be, — megsemmisítetnek.

A folyamodó adósnak kérvényéhez bizonyítékot kell csatolni arról, hogy a törvény intézkedései alá esik és hogy idejében asztalási nyilatkozatot adott be, ha a törvény ezt a nyilatkozatot megkívánja.

Ha a hitelező kijelenti, miszerint belegye-

zik abba, hogy a folyamodó által benyújtott okmányok alapján hozassék határozat, anélkül, hogy más bizonyítékokat kérne, vagy ellenkező esetben, nem bizonyítja, hogy az érdemben illetékes hatóságokhoz fordult, a Semmitőszék az adós által előterjesztett bizonyítékok alapján érdemben határoz.

Ha azonban a hitelező bizonyítja, hogy az érdemben illetékes hatóságokat megkereste, a folyamodás eldöntése az alapper eldöntéséig függőben marad.

A felfolyamodás elbírálásának felfüggesztése esetében az árverési vevő, ha a vételárát lefizette, visszaláphet az árveréstől és kérheti a törvényszéktől a letett ár visszautalását. A törvényszék tanácsülésben sürgősen határoz a végrehajtásban szerepelt összes felek megidézése után.

A kérés teljesítése esetében a vevő által lefizetett összes illetékek, beleértve az átírási illetéket is, részére visszautalándók.

69. sz. Az I. és II. fejezetek kedvezményei alól kivételnek a következő tartozások:

a) A jelen törvény intézkedései alá eső adósoknak idegen állampolgár hitelezőkkel, természeti vagy jogi személyekkel, vagy kereskedelmi társaságokkal közvetlenül kötött szerződésekből eredő tartozásai, ha ezen minőségük a tartozás keletkezésekor is fennállott és ha nincs lakhelyük, fő- vagy mellékszékhelyük (ügynökség, képviselő) az országban.

Az országban lakhellyel nem bíró külföldi hitelezők olyan követeléseit, amelyek örökség útján szerzett föld eladásából származnak, nem esnek ezen kivétel alá.

b) Kereskedőknek és iparosoknak tartozásai, akiknek ezen minősége a tartozás keletkezésekor fennállott, ha ezen tartozásoknak nincs polgári jellege, vagy ha a tartozás polgári jellege nem tűnik ki a kölcsönszerződésből.

Ezen intézkedés nem vonatkozik a 1. szakasz A. bekezdés a) pontjában megjelölt javak tulajdonosára, ha falusi községben gyakorol kereskedést, vagy falusi községbeli kisiparos, vagy olyan paraszthalmom tulajdonosa, amely vámmal együtt, ha az 1. sz. B. bekezdése szerinti feltételek valamelyikének megfelel.

c) Bárminő adósnak olyan büncselekményekből eredő tartozásai, amelyekben jogerős marasztaló ítélet hozott.

d) Az állammal, megyével vagy községgel szemben adókból, taxákból vagy hirságokból származó tartozások.

e) A jelen törvény alá eső adósok tartozásai, ha azok teljes összege nem éri el az 1933. évi globális adó alá eső összes jövedelmük felét. Ha ilyen adókvetés nem történt volna,

úgy a jövedelem az 1923. évi egyenesadókról szóló törvény 55. szakaszában foglalt elvek szerint számítandó ki.

f) Tartási járadékok.

g) Katonatisztek házastársainak hozomány követeléseit, a szabályszerű összeg erejéig (házassági kaució).

h) Az állam és a közintézmények segélyintézeteinek követeléseit.

i) A szolgálati személyzet és a kézi munkások fizetései.

Az érdemben döntő vagy végrehajtó hatóságok illetékesek arra, hogy az eljárás bármely szakaszában döntsenek afelől, hogy az adós megfelel-e a törvény intézkedéseinek, vagy az adós, illetve valamelyik követelés a fenti kivételek alá esik-e, valamint minden jogvesztés fölött is.

A hitelező külön keresettel is kérheti a fenti körülmények megállapítását és ez a kereset sürgősen, tanácsülésben döntendő el.

70. sz. Az 1934. január 1-én még ki nem fizetett időszaki szolgáltatások, amelyek határozatlan időtartamra szólnak, vagy az 1920. január 1 és 1931 december 18 között keletkezett életjáradékok, ha a fizetésre kötelezett az I. és II. fejezetek intézkedései alá esik, ezen fejezetek rendelkezéseinek vannak alávetve.

Ugyanezen adósoknak ezen kötelezettségekből 1934 január 1 után esedékes szolgáltatásai a megfelelő lejáratkor fizetendők, de mezőgazda adósoknál 50 százalék, városi adósoknál 20 százalék leszállítással.

Ugyanezen elbánás alá esnek az I. és II. fejezetek szerinti adósoknak 1931 december 18. előtt keletkezett bérleti vagy haszonbérleti szerződésekből származó tartozásai, a tulajdonos azonban a törvény kihirdetésétől 2 hónap alatt kérheti a szerződés felbontását.

A munkateljesítményből eredő követelések keletkezési időpontja a munka teljesítésének ideje.

71. sz. Azon biztosító társaságok, amelyek összes jelzálogos követeléseikre elfogadták az I. és II. fejezetek intézkedéseit, ezen jelzálogos követeléseket a biztosítási törvény 27. és 28. szakaszai szerinti matematikai és technikai tartalékjaik számláján ugyanúgy fenntarthatják teljes értékükben, amint azokat a biztosítási hivatal elfogadta, de legfeljebb a törvény kihirdetésétől számított 5 évig.

Kötelesek azonban a törvény által szenvedett leszállításokat ezen 5 év alatt egyenlő részletekben letérleszteni.

Azon biztosító társaságok, amelyeknek életbiztosítási ágát a jelen törvény intézkedései az ezen ághoz eszközölt kihelyezéseknek legalább 30 százalék erejéig érintik, kérhetik a kereskedelemügyi minisztériumtól a visszavásárlási kötelezettségnek és az 1931. dec. 18-ig kötött kötvényekre való kölcsönnyújtásnak legfeljebb 5 évre való elhalasztását, ezen kötelezettségeknek legfeljebb 50 százalékára.

Ugy a fizetési időt, mint a megfelelő hányadot a kereskedelemügyi minisztérium a Biztosítási Ellenőrző Hivatal véleménye alapján, az érdekelt társaság helyzetéhez mérten állapítja meg.

Targu-Muresi piaci árak. Saját tud. Búza 330—335, tengeri 180—182, zab 210—215, árpa 170. bab 310, kendermag 445—450, lucerna mag nyers kg. 27—29, heremag nyers kg. 25—27, lisztben lassu áresések vannak. Húsárak: marhahús 8—10, sertés 24, karaj 26, borju, tejes 20, növendék 16, zsír 38, zsirszalonna 30, hárj 32, sertés élő-súlyban 18—20, tojás 80—90 bani, tyúk 30—35 lei.

Piaci árak Déván. Marhahús 12—14, sertés 24—28, borju 20—22, bárány 22—24, zsirnak vald és zsír 34—38. Hizott liba kg. élő-súlyban 20—25. pulyka darabja 50—70 kacsza párja 60—70, tyúk párja 45—60, csirke párja 25—40, alma kilogramja 10—14, sóska kg 8—10, zöldség kg. 1.50—2, fehér bab 3—4, hordós káposzta 3—4 hagyma 2, burgonya 30 lit. 28—40, juhturó 15, juhsajt 18, tehénturó 5—6, tejfel literje 15—20, tojás darabja 75 bani, hónapos retek csomója 1—1.50, zöldhagyma csomója 0.50—1, teavaj 40—45, fűzvaj 30—35. Az árak átlagos esést mutatnak.

Olcsó cukor méhészeknek. Déva. Saját tud. A méhészek részére a dévai mezőgazdasági kamara 2000 kg. cukrot utalt ki 1950 leies árkban.

JULIER FERENC

„1914-1918“

A világháború
magyar szemmel

Gyönyörű amatőr kötés
ára 235 lei és portó

A Magyar Szemle Társaság kiadása

Kapható: az ERDELYI LAPOK
KÖNYVOSZTALYANAL.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Háromszázötven évvel ezelőtt született FRANS HALS, az impresszionizmus úttörője

Amikor Courbet megfestette híres képét, a leányt a Szajna mellett, úgy ünnepelték a mestert, mint a modern naturalizmus alapjainak megteremtőjét. Igaz, hogy ez az ünneplés csak a művészek kis csoportja részéről történt, a nagyközönség és a kritika, mint minden zsenit, hosszú éveken át a meg nem értés távolságából szemlélte Courbet nagyszerű működését. Az impresszionizmus nyomon követte a naturalizmust és annak meg Monet, Manet és Pissaro, meg Sissley, a szintén zseniális francia képzőművészek voltak szülőapjai.

Mondom: így skatulyázta el ezt a műtörténet. Pedig a naturalizmus régiebb, mint ahogyan gondolnak a laikusok és az impresszionizmus, amelynek modern vívmányai még ma is uralkodnak a pikturában, legalább is háromszáz évvel előbb lépett a műtörténetbe, mint ahogyan a francia modernnek, vagy az angol prerafaellisták azt megvalósították.

Frans Hals: A haarlemi boszorkány.

Csak hogy az impresszionizmus fellépése után hosszú évek sötét, lokáltónusos, borongós hangulatú pikturájá követekezett és a hálátlan utókor teljesen megfélekezett Frans Halsról, a nagy hollandi művésztől, aki pikturájával messze megelőzte a kort és az impresszionizmust olyan erővel dobta a művészettörténelembe, mint kivüle senki más. Mégis, elfeledték és kortársai sem törődtek vele halála után s századoknak kellett leperegniük, hogy Frans Halsot és művészetét méltó elismerésben részesítse a hivatalos művészi világ is.

Most van háromszázötvenedik fordulójának, hogy Frans Hals, a kacaj, a színek varázslatos mestere megszületett, Antwerpenben, 1584 tavaszéjén. Erről az évfordulóról is megfélekezett a világ.

Frans Hals tulajdonképp flamand származású volt. De szüleivel még gyermekkorában Haarlembe került és ott is élt haláláig, 1666-ig. Így lett holland festővé. Az első művészi oktatást Karel van Mandertől nyerte s eleinte batorralanul részletező naturalizmusával nem sok jót ígért. De ezzel a modorral, amely tulajdonképp az akkori holland piktura modorossága volt, korán szakított és teljesen egyéni utakon indult: s olyan magasságokat ért el, aminőket kivüle a hollandi mesterek közül csak Rembrandt.

A hollandi festőművészet a XVII. század folyamán érte el virágzásának legszebb idejét. Hollandia, a gazdag kereskedők független köztársasága, jóléte legmagasabb fokán állott. A kép, a művészi munka nem nagy paloták, nem uralkodói termek részére kellett, hanem a szelid polgári otthonok meghitt szobái számára, ezért a képek méreteit is ez igényekhez kellett mérni. Ezért a hollandi mesterek e korból származó festményei tulnyomóan kisebb méretűek s Frans Hals sem festett sok nagyobb terjedelmű képet.

A hollandus a maga patricius jólneveltségében kedvét lelta a szép dolgokban, a szép képekben, nem idegenkedett a népeleti képektől sem és elmulatott a holland paraszt népmulatságait ábrázoló festményeken, de örömet lelta a szelid hollandi tájképekben is. A holland polgári család vallásossága, szelid temperamentuma, jó, egészséges kedélye mély hatással voltak a kor festőire s maga Frans Hals sem tudta kivonni magát ez alól.

Csak hogy Frans Halsban a tulbuzgó életkedv, a lelki harmónia és a kedély egyesültek a művész zsenialitásával s a kacaj, a nevető emberek mestere lett: varázslatos, derűtől áthatott és életöszöntől sugárzó művészetével, amellyel nagy hatással volt kortársaira is. Azt mondhatnók, hogy Frans Hals a mosoly, a derű monografiáját festette meg: mert a jókedvnek szinte minden formája feltalálható képeiben.

Esetkezelése, művészi felfogása igen gyorsan kiforrott. Széles esetkezelése, látszólag „odavetett” színtartományai az impresszionizmusnak törtek utat s gitározó udvari bolondja, vagy a haarlemi boszorkány szinte egészen a mai impresszionisták felfogásával és esetkezelésével egyezik. Hallatlan nagy karakterérzéke volt, ami nagyszerűen érvényesült csoportképeiben is. Akkoriban volt legnagyobb divatja a „lövészegyletek” és más testületek előjáróiról, elnökeiről, elnöknőiről való csoportképek festése és Frans Hals is készített néhány ilyen képet, amelyek között az 1664-ben készült Aggok menedékházának előjáróiról festett csoportképe a Rembrandt csoportképeit is tulszárnyalta karakterben, beállításban és művészi kivitelben.

Halála után — mint jeleztem — hamar elfelejtették. Hosszu időn át csak az angol műgyűjtők érdeklődtek művei iránt s csak a XIX. század második felében „fedezték fel” Frans Hals csodálatos művészi erejét s ekkor avatták Rembrandt után a második nagy hollandi festővé.

Születése háromszázötvenedik fordulóján meg kell róla emlékeznünk, hiszen a keresztény piktura egyik legnagyobb lépviselője volt.

Huzella Ödön.

Miklóssy Margit jubileuma

A színház igazgatósága Miklóssy Margit jubileumával kapcsolatosan a következő finom és izléses meghívót bocsátotta ki:

Meghívó. Az oradeai és cluji szintársulat igazgatósága és teljes személyzete folyó hó 16-án, este 8 és fél órai kezdettel ünnepli a Regina Mária királyné városi színházban Miklóssy Margit 40 éves színészi jubileumát, amelynek ünnepi előadására tisztelettel meghívjuk Önt és becses családját. Színrekerül: Csiky Gergely 3 felvonásos örökbecsű vigjátéka A Nagymama. Az előadás megkezdése előtt üdvözlük a jubilánst: Oradea város nevében: Sangeorgeanu Sofron úr. A nőegyletek nevében: dr. Kassay Kálmán úr asszony. A „Tiszvisei” sajtó és a Szigligeti Társaság nevében: Maróth Sándor felelős szerkesztő. A színház igazgatósága nevében: Parlagi Lajos igazgató. A színház tagjainak nevében: Tompa Béla színművész. Miklóssy Margit a díszelőadásban Lango Szerafin szerepét játsza.

Heti műsor:

ORADEA:

Vasárnap délelőtt 11 órakor matinén 10 és 17 leiese helyárrakkal: **Csipetke.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Ember a hid alatt.** 10 és 17 leiese helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: **Bál a Savoyban.** Operett. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **Bál a Savoyban.** Operett. Rendes helyárrakkal.

Hétfőn este fél 9 órakor: **Nagymama.** Ünnepi díszelőadás. Miklóssy Margit 40 éves színészi ju-

bileuma. Parádés szereposztásban. Rendes helyárrakkal.

— **Kedden délután 4 órakor** a Nyitott ablak kerül színre 10 és 17 leiese helyárrakkal.

Kedden este fél 9 órakor: **Egy csók és más semmi.**

— **Kedden este fél 9-kor Egy csók és más semmi** 25-ik jubilaris előadása. Minden néző egy csókot kap a szereplőktől. A nézők között egy értékes aranyplakett lesz kisorsolva. Rendes helyárrak. Váltson jegyet és igyekezzék megnyerni az arany plakettet.

— **Szerdán délután 4 órakor** 10 és 17 leiese helyárrakkal **Egy kis senki.**

— **Csütörtökön délután 4 órakor Szabad a csók,** 10 és 17 leiese helyárrakkal.

— **Csütörtökön este fél 9 órakor** a harmadik játékciklus búcsúelőadása az Ember tragédiája. Rendes helyárrakkal.

SALONTA (Jódy társulat).

Vasárnap délután: **Csipetke.** — Délután 6 és este 9 órakor: **Három a huszár.**

Hétfő: **Tovaris.**

Kedd: **Kék Duna.**

CAREI (Szabadkay-társulat)

Vasárnap délután: **Tessék beszállni.** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Nyitott ablak** Ujdonság.

Hétfő: **Böregér** (mozihelyárrakkal).

Kedd: **Helyet az ifjuságnak.** Ujdonság.

Szerda: **Madame Dubary.** Ujdonság.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Egy es kétszobás lakások azonnal kiadók. Oradea Str. Cozilor 11.

Háromszoba, előszoba, fűdőszoba utcai takas május 1 re kiadó. Oradea, Str. Ciogogariu (v. Uri u.) 41. sz.

Két- és háromszobás, fűdőszobás lakások kiadók. — Oradea, Str. Dr. Ioan Ciordas 38.

Szovátafűdőn penzióknak jutanyesán kiadom kétszobás villámot, központban. Ilyés Tiborne, Sovata.

Különféle.

Endlizest, sálak, zseb-kendők himzését olcsón kiugasztalanul Oradea, Str. A. Lázár (v. Nagy Sándor-utca) 11, ajtó 5 kezítenek.

Vegetáriánus uriember, 37 éves, katolikus, keresi vegetárius unasszony, úrleány komoly ismeretsegét házasság céljából. Levelek „Tiszvisei” jelígre a kiadóba kéretnek.

Elveszett Parcoul Carmen Sylva (v. Senlauchteren), barna ridkűl. — Megtaláló jutalom ellenében adja at Strada Nic. Zsigá 42.

Alkalmazás

Ügyes tanulólányt levez Szimay Böske varró-nő, Oradea, Str. Alexandrii No. 44.

Finom confecziós munkára varrólanások felvételnek. Szabó, Piața Capelei No. 5.

Magános nő elmenne názevetőnének v. dékre is. Oradea, Strada Vlahuța 64 sz.

Adás-vétel

Házhelyek Str. Minelor (v. Bányasoron) villamos megállóhoz közel és Str. Dr. Ioan Ciordas (v. Vizvezető-ú.) 17. sz. ház eladó

Eladó szép ebédőbutor fel háló, ebédőcsillár, mosdó stb. Mártonffy, Strada Vlahuța No. 20.

Eladó egy ebédő-kredenc, ugyanott butorozott szoba kiadó. Balla, Oradea, Nicolae Zsiga 3.

Fűszerüzlet berendezés és rollós-ajtó eladó. — Oradea, Str. Scoalei 10.

Betétkönyveket veszek es eladok. Faragó, Oradea, Cuzavoda 43.

Sötét ebédő eladó. — Oradea, Mo dova-utca 20 ház mesternél.

Kertvárosban 800 négy-szög méter ház hely, ugyanott 40 liter bor eladó. — Oradea, Str. Nic. Zsigá 52 sz.

Zongora felhosszu, olcsón eladó, Oradea, Stefan Simion (v. Bethlen-u.) 24. sz.

30 éve fennálló borbély-üzlet eladó. Cím: Oradea, Str. Cruce No. 7.

Ebédőszekrény asztal olcsón eladó Oradea, Str. Wilson 17.

Kiadó 1934 augusztus hó elsejétől az Orsolya-zárda tulajdonát képező, B-dul Regele Ferdinand 6. sz. alatt levő házban, jelenleg a „Cercul Militar” bérletében levő összes helyiség

Eladó könyvszekrény, moszormatrác, porcellán-edények, nagy utazó láda, kosár, egy ág. Str. Wilson 14. Földszint jobbra